

**T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
DIŞ İLİŞKİLER VE YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ'NDEKİ ZORUNLU BAKIM
SİGORTASI VE
TÜRKİYE'DE UYGULANABİLİRLİĞİ**

(Uzmanlık Tezi)

Danışman
Doç. Dr. Filiz KARTAL

Hazırlayan
YİH Uzm. Yrd. Muhammet METİN

**Ankara
Mart 2014**

DIŞ İLİŞKİLER VE YURTDIŐI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Muhammet METİN'e ait "Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki Zorunlu Bakım Sigortası ve Türkiye'de Uygulanabilirliği" adlı bu tez alıŐması Tez Kurulumuz tarafından YurtdıŐı İŞÇi Hizmetleri Uzmanlığı tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası

Tez Kurulu BaŐkanı:

Danışman Üye:

Doç. Dr. Filiz KARTAL

Üye:

Üye:

Tez savunma tarihi:

DIŞ İLİŞKİLER VE YURTDIŐI İŐŐİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

UZMANLIK TEZİ DOĞRULUK BEYANI

Uzmanlık tezi olarak sunduğum bu çalıŐmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűŐecek bir yol ve yardıma baŐvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gűŐterilenlerden oluŐtuĐunu ve bu eserleri her kullanıŐımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

DıŐ İliŐkiler ve YurtdıŐı İŐŐİ Hizmetleri Genel MűdűrlűĐű tarafından belli bir zamana baĐlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptıĐım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tűm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacaĐımı bildiririm.

Muhammet METİN

ÖZET

ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ'NDEKİ ZORUNLU BAKIM SİGORTASI VE TÜRKİYE'DE UYGULANABİLİRLİĞİ

Muhammet METİN

Modern toplumlarda, nüfus içerisindeki bakıma muhtaç kişilerin sayısında doğrusal bir artış görülmektedir. Modern toplumlardaki aile yapısının değişmesi sonucunda çocuk sayısının azaldığı, mevcut çocukların çoğunun çalıştığı ve geçmiş dönemlerde olduğu gibi ebeveynlerine bakacak zamana sahip olmadığı düşünüldüğünde, bakıma muhtaç kişilerin ve ailelerinin omuzlarındaki yükü hafifletmek amacıyla dünyanın ileri gelen sosyal devletlerinde bakım sigortası uygulamaya konulmuştur. Ülkemizde de benzer demografik gelişmelerin yaşanması ve geleneksel aile yapısından uzaklaşılması neticesinde, sosyal sigorta sistemi içerisinde bakım sigortası uygulamasına duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmada, ülkemizdeki olası uygulamalara ışık tutması amacıyla, dünyanın önde gelen sosyal devletlerinden biri olan ve zorunlu bakım sigortasını 1995 yılında uygulamaya koyan Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki sigorta modeli ayrıntılı bir şekilde irdelenmeye çalışılmıştır.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde aydınlatıcı öneri ve eleştirileriyle yol gösteren danışmanım Doç. Dr. Filiz KARTAL'a, tüm çalışma arkadaşlarıma ve manevi desteklerini benden esirgemeyen sevgili aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TÜRKÇE ÖZET	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ'NDEKİ ZORUNLU BAKIM SİGORTASI

1.1. Bakım Sigortası	2
1.1.1. Bakım sigortasının ortaya çıkışı	2
1.1.2. Bakım sigortasının temel prensipleri	3
1.1.3. Bakım kasalarının bilgilendirme yükümlülüğü	4
1.1.4. Bakım müesseselerinin hak ve yükümlülükleri	5
1.1.5. Bakım kasalarının görevleri	6
1.2. Bakım Sigortası Kapsamındaki Kişiler	6
1.2.1. Aile sigortası	7
1.2.2. İsteğe bağlı sigortalılar	8
1.2.3. Bireysel sigortalılar	9
1.2.4. Diğer kişilerin sosyal bakım sigortasında sigortalanma yükümlülüğü	9
1.2.5. Ek sigorta	10
1.2.6. Bakımı üstlenen kişi	11

1.3. Bakım Sigortasının Finansmanı	11
1.3.1. Temel prensipler	11
1.3.2. Prim oranı ve ek prim	11
1.3.3. Prime esas azami kazanç sınırı	12
1.3.4. Güncel sosyal sigorta hesaplama ölçütleri ve prim miktarları	13
1.4. Bakıma Muhtaçlık Hali	14
1.4.1. Bakıma muhtaçlık halinin tanımı	14
1.4.2. Başvuru koşulu ve bakıma muhtaçlık halinin tespiti	15
1.4.3. Yardımlardan yararlanma koşulları	18
1.4.4. Rehabilitasyon tavsiye kararının iletilmesi, bildirim yükümlülüğü	19
1.4.5. Bakıma muhtaçlık dereceleri	20
1.4.6. Ağır mağduriyet hükmü	21
1.4.7. Gündelik yaşamın üstesinden gelme becerileri önemli ölçüde kısıtlı olan kişilere yönelik yardımlar (Bakıma muhtaçlık derecesi 0)	21
1.4.8. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi	22
1.4.9. Bakım kasalarının uygulaması gereken esaslar	22
1.4.10. Bakım sigortasınca 2013 yılı itibarıyla sağlanan yardımlar	23
1.4.11. Bakım sigortasının sigortalılara yönelik diğer tedbirleri	25
1.5. Bakım Sigortasınca Sağlanan Yardım ve Hizmetler	26
1.5.1. Evde bakım hizmetleri	29
1.5.2. Bakım evlerinde sağlanan bakım hizmetleri	36
1.5.3. Fahri çalışmalarda bulunan kişiler ile öz yardım gruplarına yönelik teşvikler	39
1.5.4. Hastalık kasası tarafından karşılanan bakım hizmetleri	39
1.5.5. Rehabilitasyon çalışmaları ile önleyici çalışmalara yönelik teşvikler	39

1.6. Bakıma Muhtaç Kişilere Yönelik Evde Bakım Hizmetlerinin Yakınları Tarafından Üstlenilmesi	40
1.6.1. Aile içi bakıma yönelik teşvikler	40
1.6.2. Bakım izni / Aile bakımı izni	42
1.7. Bakım Kasaları	44
1.7.1. Bakım kasasının tüzüğü	44
1.7.2. Bakım kasasına üyelik	45
1.7.3. Bakım kasasının kaynakları	45
1.7.4. Mali dengeleme	46
1.8. Bakım Sigortasınca Sağlanan Yardım ve Hizmetlerin Tazmini	46
1.8.1. Bakım müesseselerinin finansmanı	46
1.8.2. Bakım masraflarının tazminine yönelik kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi	47
1.8.3. Yatılı bakım hizmetlerinin tazmin edilmesi	48
1.8.4. Ayakta bakım hizmetlerinin tazmin edilmesi	52
1.9. Diğer Kurum ve Kuruluşların Bakım Müesseseleriyle İlişkileri	53
1.9.1. Hizmetin güvence altına alınmasını sağlama yükümlülüğü	53
1.9.2. Prim istikrarı	53
1.9.3. Bakım müesseseleri	53
1.9.4. Hizmet sözleşmesi vasıtasıyla bakım hizmetleri ruhsatının verilmesi	54
1.9.5. Hizmet sözleşmelerinin feshi	54
1.9.6. Çerçeve sözleşmeleri	54
1.9.7. Hakem heyeti	56
1.9.8. Bireyler tarafından sağlanan evde bakım hizmeti	56
1.9.9. Ekonomik verimlilik denetimleri	57

1.10. Bakım Danışmanlığı	57
1.11. Bakım Hizmetlerinde Kalite Yönetimi	59
1.12. Reform Çalışmaları - Bakım Sigortasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Kanun	60

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA ZORUNLU BAKIM SİGORTASI MODELİNİN TÜRKİYE'DE UYGULANABİLİRLİĞİ

2.1. Türkiye'ye İlişkin Demografik Veriler	62
2.2. Kapsamlı Bir Bakım Güvence Sisteminin Hayata Geçirilmesini Gerekli Kılan Koşullar	65
2.3. Bakım Hizmetleri Konusunda Ülkemizdeki Mevcut Durum	68
2.4. Ülkemizde Uygulanabilecek Olan Bakım Sigortası Modelleri	71
2.4.1. Ödeme gücü olmayanların kapsam dışında tutulduğu primli model önerisi	73
2.4.2. Ödeme gücü olmayanların sigorta kapsamına dâhil edildiği primli model önerisi	74
2.4.3. Karma model önerisi	76
2.5. Ülkemizde Uygulanabilecek Olan Bakım Sigortası Modellerinin Finansmanına, Aktüeryal Hesaplarına, Sistemin Sürdürülebilirliğine ve Genel İşleyişine Yönelik Öneriler	77
SONUÇ	80
KAYNAKÇA	82

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Bakım sigortası prim oranları	12
Tablo 2. Güncel sosyal sigorta hesaplama ölçütleri ve prim miktarları	13
Tablo 3. Bakım sigortasınca 2013 yılı itibarıyla sağlanan yardımlar	23
Tablo 4. Bakım sigortasının sigortalılara yönelik diğer tedbirleri	25
Tablo 5. Evde bakım hizmetleri çerçevesinde 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olan aylık toplam yardım tutarları	30
Tablo 6. 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olan aylık toplam bakım parası tutarları	30
Tablo 7. Tam yatılı bakım hizmetleri çerçevesinde karşılanan aylık tam yatılı bakım masrafları	37
Tablo 8. Kısmi yatılı bakım hizmetleri çerçevesinde karşılanan aylık kısmi yatılı bakım masrafları	37
Tablo 9. Yıllara göre nüfus	63
Tablo 10. Engellilik oranı, 2002	64
Tablo 11. Senaryolara göre seçilmiş yaş grupları nüfusları	65
Tablo 12. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı rehabilitasyon merkezlerinin ve bakılan kişilerin sayısı	68
Tablo 13. Engelli evde bakım hizmetinden yararlanan kişi sayısı ve harcama tutarı	70
Tablo 14. Özel bakım ve rehabilitasyon merkezleri, kapasiteleri ve bakılan kişi sayısı	70
Tablo 15. Bakım seviyelerine göre tutarlar	72
Tablo 16. Bakım hizmetlerinden bakım seviyelerine göre yararlanma yüzdeleri	73
Tablo 17. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon	73
Tablo 18. Bakıma muhtaç kişilere harcanan tutarlara ilişkin projeksiyon	73
Tablo 19. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon	75
Tablo 20. Bakıma muhtaç kişilere harcanacak tutarlara ilişkin projeksiyon	75
Tablo 21. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon	76
Tablo 22. Bakıma muhtaç kişilere harcanacak tutarlara ilişkin projeksiyon	76

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Bakım sigortası fonu grafiği	74
Şekil 2. Bakım sigortası fonu grafiği	75
Şekil 3. Bakım sigortası fonu grafiği	77

GİRİŞ

Sanayi toplumlarında görülen ve nüfusun giderek yaşlanmasına neden olan demografik gelişmeler, nüfus içerisindeki bakıma muhtaç kişilerin sayısında artış kaydedilmesine yol açmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse, nüfus ne kadar yaşlanırsa, bakıma muhtaç kişilerin sayısı da o kadar artar. Bakıma muhtaçlık hali ise gerek bakıma muhtaç kişilere gerekse yakınlarına büyük bir fiziksel, psikolojik ve mali yük getirir. Modern toplumdaki aile yapısının değişmesi sonucunda çocuk sayısının azaldığı, mevcut çocukların birçoğunun çalıştığı ve geçmiş dönemlerde olduğu gibi ebeveynlerine bakacak zamana sahip olmadığı düşünüldüğünde, bakıma muhtaç kişilerin ve ailelerinin omuzlarındaki yükü hafifletmek amacıyla dünyanın ileri gelen sosyal devletlerinde bakım sigortası uygulamaya konulmuştur.

Ülkemizde de benzer demografik gelişmelerin yaşanması ve geleneksel aile yapısından uzaklaşılması neticesinde, sosyal sigorta sistemi içerisinde bakım sigortası uygulamasına duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır.

Bu nedenle, dünyanın önde gelen sosyal devletlerinden biri olan ve zorunlu bakım sigortasını 1995 yılında uygulamaya koyan Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki sigorta modeli bu çalışmada ayrıntılı bir şekilde irdelenmeye çalışılmış ve ülkemizdeki olası uygulamalara ışık tutması amaçlanmıştır.

Bu çerçevede tezin birinci bölümünde Almanya Federal Cumhuriyetinde uygulanmakta olan bakım sigortası, sigorta sisteminde yapılmış bulunan reformlar da dâhil olmak üzere ayrıntılı biçimde irdelenmiştir.

Tezin ikinci bölümünde ise bakım hizmetleri hususunda ülkemizdeki mevcut durum incelenmiş, bakım sigorta sisteminin hayata geçirilmesini gerekli kılan koşullar irdelenmiş, yetkili kurum ve kuruluşların konuya ilişkin görüş ve sigorta modeli önerileri derlenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ'NDEKİ ZORUNLU BAKIM SİGORTASI

1.1. Bakım Sigortası

Bakıma muhtaçlık riskinin karşılanması amacıyla sosyal sigorta sisteminin yeni ve bağımsız bir kolu olarak sosyal bakım sigortası tesis edilmiştir. Zorunlu sağlık sigortasına sahip olan her sigortalı, sosyal bakım sigortası kapsamına da dâhil edilmiştir. Hastalık riskine karşı bireysel sağlık sigortasına sahip olan kişiler, bakıma muhtaçlık riskine karşı da bireysel bakım sigortası yaptırmak zorundadır.

Sosyal bakım sigortası, Alman hastalık kasalarının ilgili kuruluşları statüsüne sahip olan bakım kasalarının sorumluluk alanında bulunmaktadır.

Bakım sigortasının başlıca amacı, bakıma muhtaç kişilere destek olmaktır. Bakım sigortası çerçevesinde sigortalıların cinsiyetlerine özgü bakıma muhtaçlık hallerinin ve ihtiyaçlarının, sigortalıların kültürel değerlerine de mümkün mertebe hassasiyet gösterilerek dikkate alınması öngörülmektedir.

Bakım sigortası uygulaması sonucunda oluşan maliyetler çalışanlardan ve işverenlerden kesilen primler vasıtasıyla karşılanmaktadır. Sigorta primleri üyelerin prime esas gelirlerine göre belirlenmekte olup, aile bireyleri ve kayıtlı hayat arkadaşları için ayrıca prim kesilmemektedir.¹

1.1.1. Bakım sigortasının ortaya çıkışı

Sosyal sigorta sisteminin üç klasik kolunu teşkil eden emeklilik, sağlık ve kaza sigortaları 19. yüzyılın sonlarına doğru Almanya'da oluşturulduğunda, bakıma muhtaçlık haline ilişkin olarak kamuoyunda bir farkındalık söz konusu değildi. Tıp alanında kaydedilen gelişmelerle birlikte ortalama yaşam süresinin artması, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bakıma muhtaç kişilerin sayısının mütemadiyen yükselmesine neden oldu. Bu artışla birlikte bakım maliyetlerinde yaşanan patlama, sağlık sigortaları ve sosyal yardım kurumlarının taşıyamayacakları bir mali yükün

¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 1'inci maddesi.

altına girmeleriyle sonuçlandı. Meydana gelen gelişmeler sonucunda, bakıma muhtaçlık halinin hastalık, kaza ve işsizlik gibi önlem alınabilir bir risk olduğuna ilişkin görüş siyasiler arasında ağırlık kazanmaya başladı. Alman Yaşlılık Yardımı Derneği (*Kuratorium Deutsche Altershilfe*) tarafından 1974 yılında yayımlanan rapor konuya ilişkin olarak ilk siyasi tartışmaların yaşanmasına neden oldu.² Bakım sigortası yaklaşık 20 yıllık bir tartışma, değerlendirme ve hazırlık sürecinden sonra 1 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe girdi.

Almanya Federal Cumhuriyetinde yaşanacak demografik gelişmelere ilişkin olarak yürütülen tahminlere göre, 66 yaş ve üstü insanların sayısı 2008-2050 yılları arasında 6,7 milyondan 23,4 milyona çıkacaktır. İnsanların 80 yaşından sonra bakıma muhtaç bir hale gelmesinin istatistiki olasılığı % 29,9'dur. Yani bir toplumdaki yaşlı nüfus ne kadar yüksek ise, bakıma muhtaç kişilerin sayısı da o kadar yüksek olur. Bakıma muhtaçlık hali hem bakıma muhtaç kişiler hem de yakınları için önemli oranda fiziksel, ruhsal ve mali bir yük anlamına gelmektedir. Bakım sigortası, bakıma muhtaç kişiler ile ailelerinin omuzlarındaki yükü azaltmak amacıyla hayata geçirilmiştir.³

1.1.2. Bakım sigortasının temel prensipleri

Bakıma muhtaç kişilerin mümkün mertebe bağımsız bir yaşam sürmesi prensibi: Bakım sigortası tarafından sunulan yardım ve hizmetlerle bakıma muhtaç kişilere, insan onuruna yakışır olabildiğince bağımsız bir hayat sürme imkânı sağlanması öngörülmektedir. Yapılan yardımlar, bakıma muhtaç kişilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal yeteneklerinin geri kazanılmasına veya muhafaza edilmesine yönelik olmalıdır.

Bakıma muhtaç kişiler çeşitli hizmet sağlayıcıların kurum ve hizmetleri arasında seçim yapma hakkına sahiptir. Bakıma muhtaç kişilerin, bakım hizmetlerini hemcinsleri olan bir bakım uzmanı tarafından alma istekleri mümkün mertebe dikkate alınmalıdır.

² (http://www.kda.de/tl_files/kda/Jubilaeum1962%20-%202012/PDFs/Gutachten.pdf)

³ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf

Bakıma muhtaç kişilerin dini ihtiyaçlarına saygı gösterilmelidir. Arzu etmeleri halinde yatılı bakım hizmetlerinden, kendi dinlerine mensup din adamlarının görev yaptığı müesseselerde yararlanabilmedirler.

Sigorta hizmetlerinden yararlanacak olan kişiler, mevzuat gereğince sahip oldukları bu haklar konusunda bilgilendirilmelidir.⁴

Evde bakım hizmetlerine öncelik tanınması prensibi: Bakım sigortasının sunduğu hizmetler vasıtasıyla öncelikli olarak evde bakım uygulaması ile akraba ve komşular tarafından sağlanacak bakımın desteklemesi öngörülmektedir.⁵

Şahsi sorumluluk prensibi: Sigortalılar sağlıklı bir yaşam tarzı sergileyerek, önleyici tedbirler uygulayarak, tedavilere ve tıbbi rehabilitasyon hizmetlerine etkin katılım sağlayarak bakıma muhtaçlık halinin oluşmasının engellenmesine katkıda bulunmakla yükümlüdür.

Bakıma muhtaç kişiler, bakıma muhtaçlık hali oluşuktan sonra bu durumun aşılması, hafifletilmesi ve ilerlemesinin engellenmesi amacıyla tıbbi rehabilitasyon tedbirlerine iştirak etmek durumundadır.⁶

1.1.3. Bakım kasalarının bilgilendirme yükümlülüğü

Bakım kasaları sigortalıların şahsi sorumluluklarını, onları sağlıklı ve bakıma muhtaçlık halini önleyici bir yaşam tarzı hakkında bilgilendirmek suretiyle desteklemek ve sağlığı destekleyici tedbirlere katılımlarını teşvik etmekle yükümlüdür.

Bakım kasaları sigortalıları, akrabalarını ve kayıtlı hayat arkadaşlarını bakıma muhtaçlık haliyle ilgili konular, bakım sigortasının kapsadığı hizmetler ve başka hizmet sağlayıcıların uygulamaları hakkında anlaşılır bir dille bilgilendirmekle yükümlüdür.

⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 2'nci maddesi.

⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 3'üncü maddesi.

⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 6'ıncı maddesi.

Ayrıca sigortalılar ve yakınları, ülkemizdeki Yüksek Sağlık Kuruluyla kıyaslanabilecek olan Sağlık Sigortaları Tıbbi Hizmetler Üst Kurulu veya bakım kasasınca görevlendirilen başka bir bilirkişi tarafından hazırlanan bir sağlık raporu ile rehabilitasyon tavsiye kararı belgelerini ibraz etmekle yükümlü oldukları hususunda bilgilendirilmelidir.

Bakıma muhtaçlık halinin oluşmasının muhtemel olduğu veya bakıma muhtaçlık halinin tespit edildiği durumlarda sigortalıyı tedavi eden doktor, hastane, rehabilitasyon kuruluşu veya ilgili diğer kuruluşlar sigortalının onayını da almak suretiyle yetkili bakım kasasını derhal bilgilendirmekle yükümlüdür.

Bakıma muhtaç kişilerin çeşitli hizmet sağlayıcıların kurum ve hizmetleri arasında seçim yapma hakkına sahip olması hükmünün bir gereği olarak ve hizmet sağlayıcı kuruluşlar arasındaki rekabetin teşvik edilmesi amacıyla yetkili bakım kasası, bakıma muhtaç kişiye, ilgilinin hizmetlerden yararlanma talebi üzerine, yetkili bakım müesseselerince sağlanan hizmetler ile bu hizmetlerin ücretleri hakkında karşılaştırmalı bilgi ihtiva eden bir liste sunmakla yükümlüdür. Aynı zamanda bakıma muhtaç kişi ikametgâhına en yakın bakım merkezi ile sunulan bakım danışmanlığı hizmeti hakkında ve bakım merkezi tarafından sağlanan bilgilendirme ve destek hizmeti ile bakım danışmanlığı hizmetinin ücretsiz olduğu hususlarında bilgilendirilmelidir.

Verilen danışmanlık hizmetinin tarafsız ve bağımsız olması sağlanmalıdır.⁷

1.1.4. Bakım müesseselerinin hak ve yükümlülükleri

Bakım kuruluşları, sunulan hizmetlerden yararlanan bakıma muhtaç kişileri güncel tıbbi ve bakımla ilgili bilimsel veriler uyarınca destekler. Sunulan hizmetler, insanlık onurunun korunması kaydıyla insani ve aktifleştirici bir bakım sağlamalıdır.

Bakım kuruluşlarının çeşitliliği, özerkliği ve bağımsızlığı muhafaza edilmelidir.⁸

⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 7'nci maddesi.

⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 11'inci maddesi.

1.1.5. Bakım kasalarının görevleri

Bakım kasaları sigortalılarına yönelik bakım hizmetlerinden sorumludur. Bu çerçevede bakım, sağlık ve sosyal yardım alanlarında faaliyet gösteren bütün paydaşlarla yakın işbirliği içerisinde bulunur ve bakıma muhtaç kişilere yönelik mahallinde hizmet verilebilmesi amacıyla mahalli ve bölgesel bir bakım ağı oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütür.

Eşgüdüm sağlanması amacıyla ayakta ve yatılı tıbbi ve sosyal bakım kuruluşlarıyla yakın işbirliği içerisinde bulunan bakım kasaları bilhassa bakım danışmanlığı uygulaması vasıtasıyla temel bakım, tedavi amaçlı bakım, palyatif bakım ve tıbbi rehabilitasyon alanları arasında eşgüdüm sağlar.⁹

1.2. Bakım Sigortası Kapsamındaki Kişiler

Prensip olarak herkes sosyal bakım sigortası veya bireysel bakım sigortası kapsamında bulunmaktadır.

Zorunlu sağlık sigortasında sigortalı bulunan kişiler otomatik olarak sosyal bakım sigortası kapsamına da girmekte olup, bu kişilerin ayrıca bir başvuruda bulunması gerekmemektedir.

Zorunlu sağlık sigortasında sigortalı olmakla yükümlü olan kişiler, sosyal bakım sigortasında sigortalanmakla yükümlüdür. Bu kişiler şunlardır:

- Ücret karşılığında çalışan işçiler, sözleşmeliler ve mesleki eğitim öğrencileri; (kısa çalışma ödeneğinden yararlanılması sigorta yükümlülüğünü etkilemez),
- İşsizlik parası alan kişiler,
- Çiftçiler ve kendileriyle birlikte çalışan aile bireyleri,
- Bağımsız çalışan sanatçı ve yazarlar
- Engelli insanlara yönelik mesleki eğitim faaliyetlerinde bulunan kuruluşlarda eğitim gören kişiler,

⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 12'nci maddesi.

- Fiziksel veya ruhsal rahatsızlıkları bulunan insanlara yönelik mesleki rehabilitasyon uygulamalarına katılan insanlar,
- Engelli insanlara yönelik atölyelerde çalışan ve bu atölyeler için evinde çalışan engelli insanlar,
- Yurtlarda veya benzeri kurumlarda düzenli olarak, tam çalışma yeteneğine sahip bir kişinin benzer bir işte ortaya koyacağı çalışma performansının beşte biri oranında hizmet veren engelli kişiler.
- Devlet üniversitelerinde veya devlet tarafından tanınan üniversitelerde kayıtlı bulunan ve sağlık sigortası yükümlülüğü olan üniversite öğrencileri,
- Mesleki eğitim görme amacıyla ücretsiz olarak çalışan, meslek okulunda okuyan veya ücretsiz mesleki staj gören kişiler,
- Zorunlu emeklilik sigortasından emekli aylığı alma hakkına sahip olmanın koşullarını yerine getiren ve bunun için başvuruda bulunan kişiler.¹⁰

1.2.1. Aile sigortası

Aile sigortası kapsamında sigortalının eşi, hayat arkadaşı, çocukları ile aile sigortası kapsamında bulunan çocukların çocukları sigortalıdır. Ancak söz konusu kişiler Almanya'da ikamet etmeli, bizzat sigortalanmakla yükümlü olmamalı, sigortalanma yükümlülüğünden muaf tutulmuş olmamalı, bireysel bakım sigortasında sigortalı olmamalı, gelir getiren bağımsız bir faaliyette bulunmamalıdır.

Sigortalı kişinin çocukları;

- 18 yaşını doldurana kadar,
- Çalışmamaları halinde 23 yaşını doldurana kadar,
- Okumaları, mesleki eğitim görmeleri, federal kanunlar çerçevesinde fahri hizmetlerde bulunmaları halinde 25 yaşını doldurana kadar sigortalıdır. Eğitim veya mesleki eğitim sürecinin mecburi hizmet nedeniyle kesilmesi ve aksaması halinde sigortalılık hali, mecburi hizmet süresine denk bir süre boyunca 25 yaşından sonra da devam eder.

¹⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 20'nci maddesi.

- Fiziksel, zihinsel veya ruhsal engeller nedeniyle kendilerine bakamayacak durumda olanlar, yaş sınırı olmaksızın sigortalıdırlar.¹¹

1.2.2. İsteğe bağlı sigortalılar

Zorunlu sağlık sigortasında isteğe bağlı olarak sigortalı bulunan kişiler de sosyal bakım sigortasında sigortalanmakla yükümlüdür. Bununla birlikte isteğe bağlı sigortalı bulunan kişilerin bu yükümlülüklerinden muaf tutulmaları mümkündür. Bunun için isteğe bağlı sigortalılık sürecinin ilk üç ayı içerisinde zorunlu bakım sigortası veya bireysel bakım sigorta modellerinden biri tercih edilmeli ve sigortalı kişi, bakım sigortası kapsamında bulunduğunu belgelemelidir.¹²

Bu bağlamda, sosyal bakım sigortasını düzenleyen Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabında şöyle denilmektedir:

“Sosyal bakım sigortasına mensup olmakla yükümlü olan kişiler, özel bir sigorta kurumunda bakım sigortası yaptırdıklarını, kendileri, aile bireyleri ve hayat arkadaşlarının zorunlu bakım sigortası çerçevesinde sunulan hizmet ve yardımlara denk hizmet ve yardımlardan yararlanabileceklerini belgelemeleri halinde sigortalanma yükümlülüğünden muaf tutulabilirler. Sigortalanma yükümlülüğünden muaf tutulan kişiler sağlık sigortasına mensup oldukları sürece sigorta sözleşmesini sürdürmekle yükümlüdür.”¹³

¹¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 25'inci maddesi.

¹² Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 11'inci sayfa.

¹³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 22'nci maddesi.

1.2.3. Bireysel sigortalılar

Bireysel sağlık sigortası kapsamında bulunan kişiler zorunlu bireysel bakım sigortası da yaptırmak zorundadır. Zorunlu bireysel bakım sigortası kapsamında yapılan yardım ile verilen hizmetler sosyal bakım sigortası çerçevesinde sağlanan yardım ve hizmetlere eşdeğerdedir.¹⁴

Bu bağlamda, sosyal bakım sigortasını düzenleyen Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabında şöyle denilmektedir:

“Hastalık riskine karşı özel bir sağlık sigortası kurumunda sigortalanmış bulunan kişiler, bakıma muhtaçlık riskine karşı da kendilerini ve aile bireylerini veya hayat arkadaşlarını kapsayacak şekilde sigortalamakla yükümlüdür.

Özel sağlık sigortası şirketi, bakıma muhtaçlık halinin ve bakıma muhtaçlık derecesinin tespitine yönelik olarak sosyal bakım sigortasında uygulanan ölçütleri uygulamalıdır. Özel sigorta şirketleri, sigortalı kişinin, aile bireylerinin veya hayat arkadaşının sosyal bakım sigortasında geçen sürelerini asgari sigortalılık süresine dâhil etmek zorundadır.”¹⁵

1.2.4. Diğer kişilerin sosyal bakım sigortasında sigortalanma yükümlülüğü

Almanya'da ikamet etmekle birlikte, hastalık riskine karşı ne zorunlu sağlık sigortasında ne özel bir sigorta kurumunda sigortalı olup aşağıdaki koşulları yerine getiren kişiler de sosyal bakım sigortasına mensup olmakla yükümlüdür:

- Federal Savaş Malulleri Kanunu veya bu Kanunun uygulamasına yönelik kanunlar uyarınca tedavi hakkına sahip olan kişiler,
- İkinci Dünya Savaşı Nedeniyle Oluşan Zararların Tazminine Yönelik Kanun (“*Lastenausgleichsgesetz*”) veya İkinci Dünya Savaşı Sonrasındaki İşgal Döneminde Oluşan Zararların Tazminine Yönelik Kanun uyarınca savaş mağdurları aylığı veya benzer yardımlar alan veya Doğu Alman Mültecilerine

¹⁴ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 12'nci sayfa.

¹⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 23'nci maddesi.

Yardım Kanunu (“*Flüchtlingshilfegesetz*”) uyarınca devamlı yardımlardan yararlanan kişiler,

- Federal Savaş Malulleri Kanunu çerçevesinde savaş mağdurlarına yönelik ilave yardımlardan yararlanan kişiler,
- İkamete yönelik devamlı yardımlardan ve devamlı sağlık yardımlarından yararlanan kişiler,
- Nasyonal Sosyalist Rejim Mağdurlarının Zararlarının Tazminine Yönelik Kanun (“*Bundesentschädigungsgesetz*”) uyarınca sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahip olan kişiler,
- sözleşmeli askerlik yapan kişiler.¹⁶

1.2.5. Ek sigorta

Zorunlu bakım sigortasının sadece temel bakım hizmetlerini kapsamaması ve gerçek bakım maliyetlerinin genelde daha yüksek masraflara yol açması nedeniyle bireysel ek bakım sigortası yaptırmak mümkündür.

Bireysel ek bakım sigortası türleri şunlardır:

Bakım – Emeklilik sigortası: Bu sigorta türünde, sigortalı kişinin bakıma muhtaç hale gelmesi durumunda sigorta şirketi yardım gereksinimine göre aylık ödeme yapar.

Bakım masrafları sigortası: Bu sigorta türünde, bakım masraflarının sosyal bakım sigortası veya bireysel bakım sigortası tarafından karşılanmayan kısımları kısmen veya tamamen karşılanır.

Günlük bakım parası sigortası: Bu sigorta türünde, bakıma muhtaçlık halinin belgelenmesi koşuluyla her bakım günü için önceden belirlenmiş bulunan bir gündelik, gerçek bakım masraflarından bağımsız olarak ödenir.¹⁷

¹⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 21’inci maddesi.

¹⁷ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 14’üncü sayfa.

1.2.6. Bakımı üstlenen kişi

Bakıma muhtaç bir kişinin bakımını ticari bir amaç gütmeyen ev ortamında üstlenen kişiler, bakımı üstlenen kişi olarak değerlendirilir. Bakımı üstlenen kişinin Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11. Kitabının 44'üncü maddesi uyarınca sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için bakıma muhtaç kişiye haftada en az 14 saat bakması gerekmektedir.¹⁸

1.3. Bakım Sigortasının Finansmanı

1.3.1 Temel prensipler

Bakım sigortasının kaynakları primler ile diğer gelirlerce karşılanmaktadır. Primler üyeliğin devam ettiği her takvim günü için ödenir. Primlerin hesaplanması çerçevesinde bir hafta yedi gün, bir ay 30 gün ve bir yıl 360 gün olarak kabul edilir.

Sosyal bakım sigortası, bakım hizmetleri çerçevesinde oluşan masrafların tamamını karşılamamaktadır. Bu bağlamda bakım sigortası, ilgili kişinin bakıma muhtaçlık derecesi ve verilen bakım hizmetinin türüne göre götürü tutarlar karşılamakta, oluşan gerçek masraflarla olan fark sigortalı kişi veya belirli koşullar altında sosyal yardım kurumu tarafından ödenmektedir.¹⁹

1.3.2. Prim oranı ve ek prim

Sosyal bakım sigortasının finansmanına yönelik olarak çalışan ve işverenlerden eşit oranda prim kesilmekte olup, prime esas gelirden kesilen toplam prim oranı 2014 yılı itibarıyla % 2,05'dir.

Sosyal bakım sigortasına üye olmakla birlikte çocuk sahibi olmayan bütün sigortalılar prensip olarak % 0,25 oranında ek prim ödemekle yükümlüdür. Çocuk sahibi olmayan sigortalıların prime esas gelirleri üzerinden tahsil edilen toplam prim oranı % 2,3'dür. Çocuk sahibi olmamakla birlikte 1 Ocak 1940 tarihinden önce

¹⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 19'inci maddesi.

¹⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 54'üncü maddesi.

doğan, 23 yaşını doldurmamış bulunan, II'nci kademe işsizlik parası alan, askerlik hizmetini veya sivil hizmet görevini yerine getiren sigortalılardan ek prim kesilmez.

Sadece sosyal bakım sigortasına münferiden prim ödemekle yükümlü engelli ve çocuksuz insanlar ek prim ödemek durumundadır.

Saksonya eyaletinde sosyal bakım sigortasının finanse edilmesine yönelik olarak resmi tatil günü sayısında bir indirimle gidilmediğinden dolayı çalışandan kesilen prim oranı daha yüksektir.²⁰

Tablo 1. Bakım sigortası prim oranları

Prim oranları	Saksonya	Diğer eyaletler
Çalışan prim oranı	% 1,525	% 1,025
Çalışan prim + ek prim oranı	% 1,525 + % 0,25 = % 1,775	% 1,025 + % 0,25 = % 1,275
İşveren prim oranı	% 0,525	% 0,525

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

1.3.3. Prime esas azami kazanç sınırı

Prime esas azami kazanç sınırları her yıl kaydedilen ekonomik gelişmelere göre belirlenir. Prime esas gelir miktarının prime esas azami kazanç sınırını aşması halinde, azami sınırı aşan kısımdan prim kesilmez. 2013 yılındaki prime esas azami kazanç sınırı 3.937,5 € iken, bu miktarın 2014 yılında 4.050,00 € olması beklenmektedir.²¹

²⁰ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 17'nci sayfa.

²¹ Federal Sağlık Bakanlığı:

<http://www.bmg.bund.de/glossarbegriffe/b/beitragsbemessungsgrenze.html>

1.3.4. Güncel sosyal sigorta primi hesaplama ölçütleri ve prim miktarları²²

Tablo 2. 2014 yılı itibarıyla sosyal sigorta primi hesaplama ölçütleri ve prim miktarları

	Yıl / Avro	Ay / Avro
Emeklilik ve işsizlik sigortası / Batı	69.600	5.800
Emeklilik ve işsizlik sigortası / Doğu	58.800	4.900
Sağlık ve bakım sigortası	47.250	3.937,50
Emeklilik sigortasından elde edilen ortalama gelir / Batı	32.340	2.695
Emeklilik sigortasından elde edilen ortalama gelir / Doğu	27.300	2.275
Sağlık ve bakım sigortasından elde edilen ortalama gelir	32.340	2.695
Cüzi gelir sınırı ²³		450
Aile sigortası sınırı, cüzi çalışma olmadan		385
Aile sigortası sınırı, cüzi çalışmayla birlikte		450
İsteğe bağlı üyelerin sosyal bakım sigortası primi		18,42
İsteğe bağlı bağımsız çalışanların sosyal bakım sigortası primi		41,44
Bakım sigortası azami prim miktarı		80,72
Prim miktarları		
Almanya dışında bulunmakla birlikte bakım sigortasını sürdürenlere yönelik prim miktarı		9,21
Üniversite öğrencilerine yönelik sosyal bakım sigortası prim miktarı		12,24
Üniversite öğrencilerine yönelik bireysel		8,37

²² Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 22'nci sayfa.

²³ Bu miktara kadar gelir elde eden kişilerin sosyal sigorta primleri işveren tarafından ödenir.

bakım sigortası prim miktarı (34 yaşa kadar)		
Memurlara yönelik bireysel bakım sigortası azami prim miktarı		32,29
Eşlere yönelik bireysel bakım sigortası azami prim miktarı		121,08

1.4. Bakıma Muhtaçlık Hali

1.4.1. Bakıma muhtaçlık halinin tanımı

İlgili Alman mevzuatı uyarınca fiziksel, zihinsel veya ruhsal bir hastalık veya engel nedeniyle gündelik yaşam çerçevesinde düzenli aralıklarla vuku bulan sıradan etkinlikleri gerçekleştirebilmek için takriben en az altı aylık bir süre boyunca önemli ölçüde yardıma muhtaç olan kişiler, bakıma muhtaç kişiler olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda,

- kas iskelet sisteminde meydana gelen kayıplar, felç halleri veya başka işlev bozuklukları,
- iç organlarda veya duyu organlarında meydana gelen işlev bozuklukları,
- irade yitimi, hafıza bozukluğu, yönelim bozukluğu gibi merkezi sinir sisteminde meydana gelen bozukluklar ile endojen psikoz, nevroz veya zihinsel engeller hastalık veya engel olarak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede yardım ifadesiyle gündelik hayat içerisinde gerçekleştirilmesi gereken etkinliklerde destek olunması, bu etkinliklerin kısmen veya tamamen devralınması veya bakıma muhtaç kişilere, söz konusu etkinlikleri bağımsız bir şekilde gerçekleştirebilmeleri amacıyla refakat edilmesi kastedilmektedir.

Gündelik yaşam içerisinde düzenli aralıklarla vuku bulan sıradan etkinlikler ifadesiyle ise,

- vücut temizliği çerçevesinde yıkanma, duş alma, banyo yapma, diş bakımı, saç tarama, tıraş olma, idrar çıkarma veya dışkılama,
- beslenme çerçevesinde besin maddelerinin kolay yenilebilir bir şekilde hazırlanması veya yedirilmesi,
- hareket kabiliyeti çerçevesinde bağımsız bir şekilde yataktan kalkılması veya yatağa girilmesi, giyinilip soyunulması, yürünmesi, ayakta durulması, merdiven kullanılması veya ikametgâhtan çıkılıp yine ikametgâha girilmesi,
- ev işleri çerçevesinde alış veriş, yemek hazırlama, temizlik, bulaşık, çamaşır veya ikametgahı ısıtma gibi eylemler kastedilmektedir.²⁴

1.4.2. Başvuru koşulu ve bakıma muhtaçlık halinin tespiti

Bakım sigortasınca sağlanan yardım ve hizmetlerden yararlanmak için bakım kasasına başvuruda bulunulması gerekmektedir. Bakım kasası, ilgili sigortalının başvurusu üzerine Sağlık Sigortası Tıbbi Hizmetler Kurumunu²⁵ veya yetkili bilirkişileri bakıma muhtaçlık halinin tespitiyle ilgili olarak görevlendirir.²⁶

Bakım kasaları, bakıma muhtaçlık hali koşullarının mevcut olup olmadığının ve bakıma muhtaçlık derecesinin tespit edilmesi amacıyla Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumunu veya başka bağımsız bilirkişileri görevlendirir. Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bağımsız bilirkişiler başvuru sahibi kişiyi muayene etmek suretiyle bakıma muhtaçlık halinin oluşmasına neden olan sorunları tespit eder ve bakıma muhtaçlık halinin türünü, kapsamını ve muhtemel süresini belirler.

Bunun dışında, tıbbi rehabilitasyon tedbirleri de dahil olmak üzere bakıma muhtaçlık halinin giderilmesi, azaltılması veya engellenmesine yönelik tedbirlerin yerinde, gerekli ve uygun olup olmadığına ve bunların kapsamına yönelik saptamalarda bulunulmalıdır. Bu bakımdan sigortalı kişiler ilgili kurumların tıbbi rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

²⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 14'üncü maddesi.

²⁵ Zorunlu sağlık ve bakım sigortasına eyaletler çapında ve federal düzeyde tıbbi, dental ve bakım hizmetleri alanında danışmanlık ve ekspertiz hizmetleri veren kurum.

²⁶ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 25'inci sayfa.

Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasaları tarafından görevlendirilen bağımsız bilirkişiler sigortalıyı ikamet ettiği yerde muayene etmekle yükümlüdür. Sigortalı kişinin muayene edilmeye razı olmaması halinde bakım kasası talep edilen yardımları sağlamayı reddedebilir. Ancak bakıma muhtaç kişiye ilişkin mevcut veriler, tıbbi muayenenin sonucunu şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya koyması halinde ilgili kişinin ikametgâhında yapılması öngörülen muayeneden istisnai olarak feragat edilebilir. Muayene makul aralıklarla tekrarlanmalıdır.

Bakım kasası, bakıma muhtaçlık halinin tespit edilmesine yönelik olarak kendisine ulaşan başvuruları ivedilikle Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumuna veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişilere iletir. Bakıma muhtaçlık halinin tespitine yönelik başvurunun ilgili bakım kasasına intikal etmesini müteakip beş hafta içerisinde bakım kasasının konuya ilişkin kararı başvuru sahibine yazılı olarak bildirilmelidir. Başvuru sahibinin hastanede veya yatılı bir rehabilitasyon merkezinde bulunması ve

- yatılı veya ayakta tedavi ve bakım hizmetlerinin sağlanabilmesi için bilirkişi incelemesinin tedavi görülen kuruluştaki gerçekleştirilmesini gerekli kılan bir durumun mevcut olması veya
- bakımı üstlenen kişinin işverenine, bakım izni²⁷ uygulamasından yararlanmaya yönelik başvuruda bulunmuş olması veya
- bakımı üstlenen kişinin işvereniyle, Bakım İzni Kanunu uyarınca belirli bir bakım izni hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde,

bilirkişi incelemesi tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütüldüğü kuruluştaki ivedilikle, bakıma muhtaçlık halinin tespitine yönelik başvurunun ilgili bakım kasasına intikal etmesini müteakip bir hafta içerisinde gerçekleştirilmelidir. Başvuru sahibi kişinin palyatif tedavi görmeksizin ev ortamında bulunması, bakımı üstlenen kişinin işverenine, bakım izni uygulamasından yararlanılmaya yönelik başvuruda bulunmuş olması halinde veya bakımı üstlenen kişinin işvereniyle, Bakım İzni Kanunu uyarınca belirli bir bakım izni hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde bakıma muhtaçlık halinin tespitine yönelik başvurunun ilgili bakım kasasına intikal

²⁷ Bkz. Bölüm 1.6.2.

etmesini müteakip iki hafta içerisinde Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişi tarafından bir rapor hazırlanmalı ve başvuru sahibi kişi Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişi tarafından, Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişinin Bakım Kasasına hangi tavsiyede bulunacağına ilişkin olarak yazılı biçimde bilgilendirilmelidir. Hazırlanan tavsiye raporunda bakıma muhtaçlık halinin mevcut olup olmadığına ilişkin bir tespit yer almalıdır. Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişinin tavsiye raporunun bakım kasasına ulaşmasını müteakip bakım kasasının kararı başvuru sahibi kişiye vakit kaybetmeksizin yazılı olarak bildirilmelidir. Başvuru sahibi kişi, hazırlanan raporun bir örneğinin de kendisine iletilmesini talep etme hakkına sahip olup, ilgilinin bu yöndeki bir talebi değerlendirme süreci esnasında tespit edilmelidir. Başvuru sahibi kişi raporun kendisine iletilmesini daha sonra da talep edebilir.

Bakıma muhtaçlık başvurusuna ilişkin yazılı kararın, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren beş hafta içerisinde bakım kasası tarafından tebliğ edilmemesi veya bilirkişi incelemesinin belirtilen süre içerisinde gerçekleştirilmemesi halinde, bakım kasası belirtilen sürelerin aşılmasıyla birlikte başlayan her hafta için başvuru sahibine derhal 70 € ödemekle yükümlüdür. Yaşanan gecikmenin bakım kasasıyla ilgili olmaması veya başvuru sahibinin yatılı tedavi görmesi ve en az I'inci derecede bakıma muhtaç kişi olarak tanınmış olması halinde bu hüküm geçerli değildir. Özel bakım sigortası hizmeti veren özel sigorta şirketleri için aynı hususlar geçerlidir.

Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişiler sigortalının onay vermesi koşuluyla, sigortalının başta aile hekimi olmak üzere o zamana kadar tedavi sürecini yürüten doktorlarını değerlendirme sürecine dâhil etmeli, bakıma muhtaçlık halinin değerlendirilmesi bakımından önem arz eden hastalıklara ilişkin bilgi ve belgeler talep etmelidir. Yine sigortalı kişinin onay vermesi koşuluyla, sigortalının bakımına iştirak eden kişi veya kurumlardan bilgi alınır.

Bakım ve hastalık kasaları ile hizmet sağlayıcı kurumlar, Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişilerle değerlendirme raporu için gerekli bilgi ve belgeleri paylaşmakla yükümlüdür.

Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişiler, bakıma muhtaçlık halinin tespitine yönelik değerlendirmenin sonucunu bakım kasasına derhal iletmekle yükümlüdür. Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişiler hazırlanan raporda değerlendirmenin sonucunu, önleyici ve tıbbi rehabilitasyon tedbirlerinin gerekli olup olmadığını, gerekli olması halinde hangi tedbirlerin uygun, gerekli ve talep edilebilir olduğunu bildirmeli, bakım hizmetlerinin türü ve kapsamının yanında kişiye özel bir bakım planı tavsiye etmelidir. Tıbbi rehabilitasyona ilişkin değerlendirme ve tespitler Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişiler tarafından ayrı bir rehabilitasyon tavsiye kararında belgelendirilmelidir.

Bakıma muhtaç kişinin bakım parası talebinde bulunuyor olması halinde raporda, evde bakım hizmetini uygun biçimde sağlamanın mümkün olup olmadığına ilişkin bir değerlendirmeye de yer verilmelidir.

Tıbbi Hizmetler Kurumunun görevleri bakım uzmanlarıyla yakın işbirliği içerisinde doktorlar tarafından ifa edilir. Çocukların bakıma muhtaçlık hallerinin kontrolü, çocuk hasta bakıcısı veya çocuk doktoru yeterliliğine sahip özel eğitilmiş bilirkişiler tarafından gerçekleştirilmelidir. Tıbbi Hizmetler Kurumu görevin ifası gereği kendisine mensup olmayan bakım uzmanlarıyla gerekli kişisel verileri paylaşma yetkisine sahiptir.²⁸

1.4.3. Yardımlardan yararlanma koşulları

Sigortalı kişiler bakım sigortasınca sağlanan yardımlardan başvuru üzerine yararlanabilir. Yardımlar, yardım hakkından yararlanma koşullarının vuku bulduğu andan itibaren olmak üzere başvuru tarihi itibarıyla sağlanır. Başvurunun, bakıma muhtaçlık halinin vuku bulduğu tarihin üzerinden bir ay geçtikten sonra yapılması

²⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 18'inci maddesi.

halinde yardımlar, başvurunun yapıldığı ayın başından itibaren sağlanır. Bakıma muhtaçlık derecesine ilişkin sınıflandırma, ağır mağduriyet halinin tanınması ve yardımların onaylanması belirli sürelerle sınırlandırılabilir olup, belirlenen sürenin dolmasıyla birlikte son bulur. Tıbbi Hizmetler Kurumunun değerlendirmesine göre ilgilinin bakım ihtiyacında bir azalma meydana gelmesinin beklenmesi halinde süre sınırlandırılmasına gidilir. Süre sınırlandırmasının tekrarlanması mümkün olup, toplam sınırlandırma süresi üç yılı aşamaz. Yardımların kesintisiz bir şekilde sağlanabilmesi amacıyla bakım kasası sınırlandırma süresi dolmadan önce bakım hizmetlerinin verilmeye devam edilip edilmeyeceğini ve bakıma muhtaç kişinin hangi bakıma muhtaçlık derecesine dâhil edileceğini kontrol etmek, bakıma muhtaç kişiye ve bakım hizmetlerini sağlayan kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bakıma muhtaç kişinin yardımlardan yararlanabilmesi için, bakım talebinde bulunduğu başvuru tarihinden önceki 10 yıl içerisinde en az iki yıl boyunca sosyal bakım sigortası primi ödemiş veya aile sigortası kapsamında bulunmuş olması gerekmektedir.²⁹

1.4.4. Rehabilitasyon tavsiye kararının iletilmesi; bildirim yükümlülüğü

Bakım kasası, bakıma muhtaçlık haline ilişkin kararın bildirilmesiyle birlikte başvuru sahibine Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişilerin rehabilitasyon tavsiyesini iletir ve bulunulan tavsiyeye istinaden tıbbi rehabilitasyon tedbirlerinin gerekli olup olmadığına ilişkin ayrıntılı ve gerekçeli görüş bildirir.

Bakım kasası başvuru sahibine, rehabilitasyon ihtiyacının yetkili rehabilitasyon kurumuna iletilmesiyle birlikte tıbbi rehabilitasyon hizmetlerine ilişkin başvuru sürecinin başlayacağını bildirmelidir.^{30 31}

²⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 33'ncü maddesi.

³⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 18a maddesi.

³¹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 29'uncu sayfa.

1.4.5. Bakıma muhtaçlık dereceleri

Alman Sosyal Güvelik Kanununun 11'inci Kitabı uyarınca öngörülen yardımların tahsis edilebilmesi için bakıma muhtaç kişiler aşağıdaki üç bakıma muhtaçlık derecesinden birinin kapsamında bulunmalıdır:

- I'inci derecede bakıma muhtaç kişiler vücut temizliği, beslenme veya hareket kabiliyeti alanlarından biri veya birden fazlası çerçevesinde değerlendirilebilecek en az iki etkinlik için günde en az bir kez olmak üzere yardıma ihtiyaç duyan ve buna ilaveten ev işlerinde haftada birden fazla olmak üzere yardıma muhtaç olan kişilerdir.
- II'inci derecede bakıma muhtaç kişiler vücut temizliği, beslenme veya hareket kabiliyeti alanlarında farklı saatlerde olmak üzere günde en az üç kez yardıma ihtiyaç duyan ve buna ilaveten ev işlerinde haftada birden fazla olmak üzere yardıma muhtaç olan kişilerdir.
- III'üncü derecede bakıma muhtaç kişiler vücut temizliği, beslenme veya hareket kabiliyeti alanlarında geceleri de dâhil olmak üzere 24 saat boyunca yardıma ihtiyaç duyan ve buna ilaveten ev işlerinde haftada birden fazla olmak üzere yardıma muhtaç olan kişilerdir.

Çocuklara yönelik bakıma muhtaçlık derecesinin tespitinde, aynı yaşlardaki sağlıklı bir çocuğa kıyasla duyulan ilave bakım ihtiyacı esas alınır.

Bakıma muhtaç kişinin aile bireyinin veya bakıcı eğitimine sahip olmayan başka bir kişinin temel bakım faaliyetleri ve ev işleri için harcadığı zaman aşağıdaki günlük ortalamalara denk düşmelidir:

- I'inci bakıma muhtaçlık derecesinde en az 90 dakika; temel bakım faaliyetlerine 45 dakikadan fazla süre ayrılmalıdır.
- II'nci bakıma muhtaçlık derecesinde en az üç saat; temel bakım faaliyetlerine en az iki saat süre ayrılmalıdır.

- III'üncü bakıma muhtaçlık derecesinde en az beş saat; temel bakım faaliyetlerine en az dört saat süre ayrılmalıdır.^{32 33}

1.4.6. Ağır mağduriyet hükmü

III'üncü bakıma muhtaçlık derecesinin koşullarının yerine getirilmesiyle birlikte, bakım faaliyetleri için olağanüstü bir çabanın harcanmasının gerektiği durumlarda ağır mağduriyet hükmü uygulamaya konulabilir. Bu durumda yardım miktarları artar. Ağır mağduriyet hükmü bağlamında bakım faaliyetleri için olağanüstü bir çabanın harcanmasının gerektiğinin tespit edilebilmesi için aşağıdaki koşulların mevcut olması gerekmektedir:

- temel bakım faaliyetlerine günde, en az üç kez geceleri olmak üzere, en az altı saat süre ayrılmalıdır veya
- bakıma muhtaç kişiye yönelik temel bakım faaliyetlerinin ifa edilebilmesi için geceleri de birden fazla bakım uzmanının (eşzamanlı olarak) görev yapmasına gerek olmalıdır. Ayrıca ev işlerine yönelik destek sağlamak amacıyla sürekli bir yardımcı hazır bulunması gerekmektedir.³⁴

1.4.7. Gündelik yaşamın üstesinden gelme becerileri önemli ölçüde kısıtlı olan kişilere yönelik yardımlar (Bakıma muhtaçlık derecesi 0)

Demans kaynaklı beceri bozuklukları, zihinsel engelleri veya fiziksel hastalıkları bulunan insanların gündelik yaşamın üstesinden gelme becerileri önemli ölçüde kısıtlı olabilir. Bu bağlamda oluşan özel bakım ihtiyacına yönelik olarak ilgili kişilere bakım ihtiyaçlarına bağlı olarak aylık azami 200 € yardım ödenir. Bakıma muhtaçlık derecesine sahip olmamakla birlikte, temel bakım ve ev işleri hususlarında

³² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 15'inci maddesi.

³³ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 30'uncu sayfa.

³⁴ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 31'inci sayfa.

yardıma ihtiyaç duyan kişiler (Bakıma muhtaçlık derecesi 0) de bu yardımdan yararlanabilir.³⁵

1.4.8. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi

Federal Sağlık Bakanlığı; Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlerden Sorumlu Federal Bakanlık ile Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığıyla uzlaşma içerisinde ve Eyalet Temsilcileri Meclisinin onayıyla bakıma muhtaçlık halinin, bakıma muhtaçlık derecelerinin ölçütleri ile ağır mağduriyet hallerine ve uygulamalara ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisine sahiptir.³⁶

1.4.9. Bakım kasalarının uygulaması gereken esaslar

Bakım Kasaları Üst Birliği yeknesak bir uygulama temin edilebilmesi amacıyla, çalışmalarına Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumunu da dâhil ederek bakıma muhtaçlık halinin belirleyici özelliklerinin, bakıma muhtaçlık derecelerinin ve bakıma muhtaçlık halinin tespitinin belirlenmesine yönelik esasları belirlemekle yükümlüdür. Esasları belirlemek amacıyla yapılan çalışmalara Federal Sigorta Doktorları Birliği, bakım sektörü çalışanlarını temsil eden federal birlikleri, engellileri temsil eden federal birlikleri, Bağımsız Hayır Kuruluşları Federal Birliği, Bölgesel Sosyal Yardım Kuruluşları Federal Birliği, özel yaşlı ve bakım yurtları federal birlikleri ile özel ayakta bakım hizmetleri birlikleri dâhil edilmek zorundadır.

Bakım Kasaları Üst Birliği, Hastalık Kasaları Üst Birliği Tıbbi Hizmetler Kurumunun da görüşlerini alarak ağır mağduriyet hükümlerinin uygulanmasına yönelik yönetmelikleri belirler.

Belirlenen esaslar, Federal Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmasıyla birlikte geçerlilik kazanır. Federal Sağlık Bakanlığına sunulan esaslar, bir ay içerisinde itiraza konu edilmediği takdirde onaylanmış sayılır.³⁷

³⁵ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 31'inci sayfa.

³⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 16'ıncı maddesi.

³⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 17'nci maddesi.

1.4.10. Bakım sigortasınca 2013 yılı itibarıyla sağlanan yardımlar³⁸

Tablo 3. Bakım sigortasınca 2013 yılı itibarıyla sağlanan yardımlar

	Günlük hayatın üstesinden gelebilme yeteneği önemli ölçüde <u>kısıtlı olmayan</u> kişiler	Günlük hayatın üstesinden gelebilme yeteneği önemli ölçüde <u>kısıtlı olan</u> kişiler
Evde bakım		
Aylık bakım parası, €		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	120
Bakıma muhtaçlık derecesi I	235	305
Bakıma muhtaçlık derecesi II	440	525
Bakıma muhtaçlık derecesi III	700	700
Ağır mağduriyet	-	-
Aylık azami ayni yardım miktarı, €		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	225
Bakıma muhtaçlık derecesi I	450	665
Bakıma muhtaçlık derecesi II	1.100	1.250
Bakıma muhtaçlık derecesi III	1.550	1.550
Ağır mağduriyet	1.918	1.918
Mazeret bakımı, takvim yılı içerisinde azami 4 hafta, azami tutar		
Yakın akrabalar vasıtasıyla sağlanan		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	120
Bakıma muhtaçlık derecesi I	235	305
Bakıma muhtaçlık derecesi II	440	525
Bakıma muhtaçlık derecesi III	700	700
Başka kişiler vasıtasıyla sağlanan		
Bakıma muhtaçlık derecesi 0-III	1.550	
Kısa süreli bakım, takvim yılı içerisinde azami 4 hafta, azami tutar		
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	1.550	

³⁸ Federal Sağlık Bakanlığı

Kısmi yatılı gündüz ve geve bakımı aylık azami €		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	
Bakıma muhtaçlık derecesi I	450	
Bakıma muhtaçlık derecesi II	1.100	
Bakıma muhtaçlık derecesi III	1.550	
İlave bakım yardımları, aylık azami €		
	Temel meblağ	Yükseltilmiş meblağ
Bakıma muhtaçlık derecesi 0	100	200
Bakıma muhtaçlık derecesi I	100	200
Bakıma muhtaçlık derecesi II	100	200
Bakıma muhtaçlık derecesi III	100	200
	Günlük hayatın üstesinden gelebilme yeteneği önemli ölçüde <u>kısıtlı olmayan</u> kişiler	Günlük hayatın üstesinden gelebilme yeteneği önemli ölçüde <u>kısıtlı olan</u> kişiler
Ayakta bakım hizmetlerinden yararlanan yaşam gruplarında bulunan bakıma muhtaç kişilere yönelik ek yardımlar		
Aylık €		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	200	
Tam yatılı bakım aylık götürü tutar, €		
Bakım muhtaçlık derecesi yok	-	
Bakıma muhtaçlık derecesi I	1.023	
Bakıma muhtaçlık derecesi II	1.279	
Bakıma muhtaçlık derecesi III	1.550	
Ağır mağduriyet	1.918	
Engellilere yönelik tam yatılı bakım müesseselerinde bakım, aylık €		
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	Bakım evi ücretinin %10'u, azami 256	
Yardımcı bakım araçları (sarf malzemesi) aylık azami €		
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	31	
Yardımcı teknik bakım araçları		
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	Masrafların %100'ü	
İkamet edilen mekânda daha rahat yaşanılabilmesini sağlayan tedbirler, tedbir başına azami €		
Bakıma muhtaçlık derecesi 0-III	2.557 (Yaşam grubu başına azami 10.228)	

Bakımı üstlenen kişiler için ödenen primler/katkılar	
İşsizlik sigortası primleri, aylık €	
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	8,09
(Eski Doğu Almanya)	
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	6,83
Sağlık sigortası katkısı, aylık azami €	
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	139,24
Bakım sigortası katkısı, aylık azami €	
Bakıma muhtaçlık derecesi I-III	18,42

1.4.11. Bakım sigortasının sigortalılara yönelik diğer tedbirleri

Tablo 4. Bakım sigortasının sigortalılara yönelik diğer tedbirleri

	Güçlendirici tedbirler	
	Evde bakım	Yatılı bakım
İkametgâha yakın bakım merkezleri	x	x
Bireysel bakım danışmanlığı	x	x
Bakım kasaları danışmanları veya bağımsız danışma merkezleri vasıtasıyla, isteğe bağlı olarak bakıma muhtaç kişinin evinde de sağlanan bakım danışmanlığı	x	x
Kullanıma sunulan bilgi ve belgeler		
Yetkili bakım müesseselerine ilişkin hizmet ve ücret kıyaslama listeleri	x	x

Bakım hizmetlerine ilişkin hizmet ve ücret kıyaslama listeleri	x	
Öz yardım gruplarına ilişkin bilgiler	x	x
Entegre bakım sözleşmelerine/entegre bakım hizmetlerine ilişkin bilgiler	x	x
Bakıma muhtaç kişi yakınlarına ve fahri bakım uzmanlarına yönelik bakım kursları	x	

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

1.5. Bakım Sigortasınca Sağlanan Yardım ve Hizmetler

Bakıma muhtaç kişiler prensip olarak farklı bakım türlerinden ve müesseselerinden yararlanabilir. Hangi imkândan yana karar kılınacağı bir taraftan bakıma muhtaçlık derecesine, diğer taraftan da bakım hizmetini üstelenecek kişilerin yaşam koşullarına bağlıdır. Verilen hizmetin türüne göre sınıflandırılan yetkili bakım müesseseleri ve hizmet sağlayıcılarından oluşan yelpaze bakıma muhtaç kişi ve yakınlarını evlerinde destekleyen ayakta bakım hizmetlerinden, ortak yaşam-bakım gruplarına ve bakım evlerine kadar uzanmaktadır. Bakım sigortası tarafından sağlanan yardım ve hizmetler şunlardır:

- Ayni bakım yardımları,
- Bizzat temin edilen bakıcılara yönelik bakım parası,
- Ayni ve nakdi yardımların birleştirilmesi,
- Bakımı üstlenen kişinin görevini ifa edemediği hallerde evde bakım hizmeti sunulması,
- Yardımcı bakım araçları ve ikamet edilen mekânda daha rahat yaşanılabilmesini sağlayan tedbirler,
- Gündüz bakımı ve gece bakımı (kısmi yatılı bakım),
- Kısa süreli bakım,

- Tam yatılı bakım,
- Engelli insanlara yönelik tam yatılı bakım hizmeti verilen müesseseler,
- Bakımı üstlenen kişinin sosyal güvenliğinin sağlanmasına yönelik yardımlar,
- Bakım izni alan kişilere yönelik ilave yardımlar,
- Bakıma muhtaç kişinin akrabaları ve bakım hizmetini fahri olarak sağlayan kişilere yönelik bakım kursları,
- İlave bakım yardımları,
- Alman Sosyal Güvelik Kanununun 9'uncu Kitabının 17'nci maddesi uyarınca sağlanan kişisel bütçe yardımları,
- Birden fazla bakıma muhtaç kişiyle birlikte ayakta bakım hizmetlerinden yararlanan bir hanede yaşayan bakıma muhtaç kişilere yönelik ilave yardımlar.³⁹

Yardımlardan yararlanma hakkının durdurulması: Yardımlardan yararlanma hakkı aşağıdaki şartlarda durdurulur:

- Sigortalı kişi yurtdışında bulunduğu sürece yardımlardan yararlanma hakkı durdurulur. Sigortalı kişinin bir takvim yılı içerisinde altı haftayı aşmayacak şekilde yurtdışında bulunması halinde bakım parası veya kısmi bakım parası ödenmeye devam eder. Aynı bakım yardımlarında bu hükmün geçerli olabilmesi için bakımı üstlenen kişi bakıma muhtaç kişiye yurtdışında bulunduğu sürede eşlik etmelidir.
- Sigortalı kişilerin Federal Savaş Malulleri Kanunu veya ilgili kanunlar veya zorunlu kaza sigortası uyarınca yardım alması halinde. Yurtdışından, uluslararası veya devletler üstü kurum ve kuruluşlardan benzer yardımların alınması halinde de yardımlardan yararlanma hakkı durdurulur.
- AB üyesi bir ülkede, Avrupa Ekonomik Alanı Sözleşmesine taraf bir ülkede veya İsviçre'de bulunan sigortalı kişilerin bakım parası veya kısmi bakım parası durdurulmaz.⁴⁰

³⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 28'inci maddesi.

⁴⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 34'üncü maddesi.

Ekonomik verimlilik ilkesi: Sağlanan yardımlar etkili, ekonomik ve gerekli olmalıdır. Bu koşulları yerine getirmeyen yardımlar bakıma muhtaç kişiler tarafından talep edilemez, bakım kasaları tarafından onaylanamaz ve hizmet sağlayıcılar tarafından masrafları sosyal bakım sigortasınca karşılanmak üzere verilemez.

Yardımlar sadece bakım kasaları veya bakım kasaları adına faaliyet gösteren birliklerle sözleşme imzalamış bulunan hizmet sağlayıcılardan temin edilebilir.⁴¹

İntibak uygulaması: Federal Hükümet, bakım sigortasınca sağlanan yardımlarda intibak uygulamasına gidilmesine gerek olup olmadığını ve hangi derecede olduğunu üç yılda bir gözden geçirir. İntibak gerekliliğine yönelik değerlendirme ölçütü olarak son üç takvim yılı içerisindeki fiyat gelişmeleri esas alınır. Ancak bu çerçevede, yardım miktarlarındaki artışın aynı dönem içerisindeki brüt gelir gelişiminden yüksek olmamasına dikkat edilmelidir. İnceleme bağlamında genel ekonomik çerçeve koşulları dikkate alınabilir. Federal hükümet hazırladığı gerekçeli raporu yasama organlarına sunar. Yasama organlarının rapora ilişkin görüşleri alındıktan sonra bakım sigortasınca sağlanacak yardımlarının miktarını Eyalet Temsilciler Meclisinin onayıyla, müteakip takvim yılının 1 Ocak tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kararnameyle belirleme yetkisine sahiptir. Federal yasama organlarına görüş bildirme imkânı tanımak amacıyla kararnamenin, inceleme raporunun sunulmasından en erken iki ay sonra çıkarılması gerekmektedir.⁴²

⁴¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 29'uncu maddesi.

⁴² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 30'uncu maddesi.

1.5.1. Evde Bakım Hizmetleri

Ayakta bakım hizmeti: Ayakta bakım hizmeti sağlayan kuruluşlar bakıma muhtaç kişileri ve yakınlarını evde bakım hizmetleri çerçevesinde destekler ve bakıma muhtaç kişilerin bakımını üstlenen yakınlarının örneğin meslek hayatıyla bakım hizmetlerini daha iyi bir şekilde organize edebilmeleri amacıyla ailelere günlük hayatları çerçevesinde yardım ve destek sağlar. Evde bakım hizmetleri çerçevesinde sağlanan başlıca yardımlar şunlardır:

- Beden temizliği, beslenme ve ulaşım gibi temel bakım faaliyetleri,
- İlaç kullandırma, pansuman değiştirme ve enjeksiyon gibi evde hasta bakımı hizmetleri,
- Bakıma muhtaç kişi ve yakınlarına yönelik bakımla ilgili danışmanlık hizmetleri,
- Alışveriş, yemek pişirme, ev temizliği gibi ev işleri.⁴³

Aynı bakım yardımları: Evde bakım hizmetinden yararlanan bakıma muhtaç kişiler aynı yardımlar çerçevesinde temel bakım ve ev işleri hizmetlerinden faydalanma hakkına sahiptir. Evde bakım hizmetleri çerçevesinde sağlanan yardımlar, bakıma muhtaç kişiye kendi evinin haricinde bir yerde bakılıyor olması halinde de sağlanabilir. Ancak bakıma muhtaç kişilere yönelik bakım hizmetlerinin yatılı bir bakım müessesesinde verilmesi halinde söz konusu yardımlar sağlanamaz. Evde bakım hizmetleri bakım kasası bünyesinde veya bakım kasasıyla hizmet akdi imzalamış bulunan ayakta bakım hizmetleri sunan bir kuruluştaki çalışan uzman personel tarafından sağlanır. Evde bakım hizmetleri, bakım kasasıyla hizmet akdi imzalamış bulunan özel kişiler vasıtasıyla da sağlanabilir.

⁴³ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 43'üncü sayfa.

Tablo 5. Evde bakım hizmetleri çerçevesinde 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olan aylık toplam yardım tutarları:

	I'inci derece	II'inci derece	III'üncü derece
Aylık toplam yardım tutarı	450 €	1.100 €	1.550 €

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

Bakım kasaları, III'üncü derecede bakıma muhtaç kişilere yönelik olarak sağlanan bakım hizmetlerinde ağır mağduriyet hükümleri çerçevesinde, örneğin kanser hastalığının son evresinde düzenli aralıklarla geceleri birden çok kez yardım sağlanması gerekli olması halinde aylık toplam yardım tutarını 1.918 €'ya kadar çıkarabilir. Ancak söz konusu istisnai uygulama, evde bakım hizmetlerinden yararlanan III'üncü derecede bakıma muhtaç sigortalıların %3'ünü aşmamalıdır. Bakım Kasaları Üst Birliği bu azami oranın aşılması hususunda kontroller gerçekleştirir ve icabında gerekli tedbirleri alır.⁴⁴

Bakım parası: Bakıma muhtaç kişiler evde bakım hizmetleri yerine bakım parası talebinde bulunabilir. Ancak bakıma muhtaç kişiler bu çerçevede tahsis edilen bakım parasıyla, gerekli temel bakım ve ev işlerinin uygun biçimde gerçekleşmesini sağlamakla yükümlüdür.

Tablo 6. 1 Ocak 2012 tarihinde itibaren geçerli olan aylık toplam bakım parası tutarları

	I'inci derece	II'inci derece	III'üncü derece
Aylık toplam bakım parası	235 €	440 €	700 €

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

Bu düzenleme uyarınca bakım parası almakta olup, I'inci ve II'inci derecede bakıma muhtaç olan kişiler altı ayda bir kez, III'üncü derecede bakıma muhtaç olan kişiler ise üç ayda bir kez olmak üzere kendi evlerinde sunulacak olan bir danışmanlık hizmetinden yararlanmakla yükümlüdür. Söz konusu danışmanlık hizmeti bu hususta yetkili bir kişi tarafından verilmelidir. Bu hizmetle, evde bakım hizmetindeki

⁴⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 36'ıncı maddesi.

kalitenin korunması ve bakımı üstlenen kişilere düzenli aralıklarla uzman desteği sağlanması hedeflenmektedir. Danışmanlık hizmetinin masrafları ilgili bakım kasası veya ilgili özel sigorta şirketi tarafından karşılanmalıdır.

Bakım hizmetini sağlayan kişi ve kurumlar, söz konusu hizmetin verildiğini bakım kasasına veya ilgili özel sigorta şirketine teyit etmeli ve danışmanlık hizmeti çerçevesinde, bakıma muhtaç kişinin durumuna ilişkin gözlemlerini bakıma muhtaç kişiye ve bu kişinin rızasının olması koşuluyla bakım kasasına veya özel sigorta şirketine Bakım Kasaları Üst Birliği tarafından hazırlanan bir formüler vasıtasıyla bildirmelidir. Danışmanlık hizmeti, bakıma muhtaç kişinin hastalık veya engel durumu hususunda uzman olmalıdır. Danışmanlık hizmetinin planlanmasında, bakıma muhtaç kişiye uzun vadede mümkün mertebe aynı kişinin hizmet vermesine dikkat edilmelidir.

Bakıma muhtaç kişilerin söz konusu danışmanlık hizmetinden yararlanmamaları halinde bakım kasası veya özel sigorta şirketi bakım parasını makul ölçülerde azaltmak ve durumun tekrarı halinde kesmekle yükümlüdür.

Danışmanlık hizmeti vermek isteyen kuruluşlara yönelik yetkilendirme işlemleri bakım kasaları eyalet birlikleri tarafından gerçekleştirilir. Söz konusu kuruluşlar ilgili bakım kasaları eyalet birliklerine bu yönde yapacakları başvurularına, gerekli uzmanlığa sahip olduklarını kanıtlayan belgeler eklemek zorundadır.⁴⁵

Nakdi ve ayni yardımların birleştirilmesi: Bakıma muhtaç kişinin, yararlanma hakkına sahip olduğu ayni yardımdan sadece kısmen faydalanması halinde, söz konusu kişiye ayni yardımın yanında bir de kısmi bakım parası ödenir. Bakıma muhtaç kişinin ayni ve nakdi yardımlardan hangi oranlarda yararlanmak istediğine ilişkin kararı altı ay süresince bağlayıcı olur.^{46 47}

⁴⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 37'nci maddesi.

⁴⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 38'inci maddesi.

⁴⁷ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 45'üncü sayfa.

Bağımsız çalışan bakım uzmanları: Bakıma muhtaç kişiler, bağımsız çalışan bakım uzmanları tarafından sağlanan bakım hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Bu çerçevede bakım kasaları bakıma muhtaç belirli kişilerin bakımına yönelik olarak uygun niteliklere sahip bağımsız bakım uzmanlarıyla hizmet sözleşmeleri imzalamalıdır. Böyle durumlarda mahsup işlemleri doğrudan yetkili bakım uzmanı ile bakım kasası arasında gerçekleştirilir.⁵⁰

Bakımı üstlenen kişinin görevini ifa edemediği hallerde evde bakım hizmetinin sürdürülmesi: Bakımı üstlenen kişinin tatil, hastalık veya başka nedenlerden dolayı bakım görevini ifa edemediği hallerde, bakım kasası gerekli bakım hizmetlerini bir takvim yılı içerisinde azami dört haftalık bir süre boyunca üstlenir. Ancak bakımı üstlenen kişinin bakıma muhtaç kişiye, görevin ifa edilmesine engel teşkil eden halin vuku bulmasından önce kendi ev ortamında en az altı ay boyunca bakmış olması gerekmektedir.

Yedek bakım uzmanının bakıma muhtaç kişiyle ikinci dereceye kadar akrabalığı bulunmaması ve ilgili kişiyle aynı hanede yaşamaması koşuluyla bakım kasaları yedek bakım hizmetleri için bir takvim yılı içerisinde azami 1.550 € tahsis eder.

Yedek bakım hizmetini sağlayan bakım uzmanının bakıma muhtaç kişiyle ikinci dereceye kadar akraba olması veya ilgili kişiyle aynı hanede yaşaması halinde, bakım kasası tarafından bu hizmet için tahsis edilen ödenek, bakım parası tutarını aşamaz. Ancak yedek bakım hizmetinin ticari bir faaliyet çerçevesinde sağlanması hususunda bu kısıtlama geçerli değildir.⁵²

Yedek bakım hizmeti sağlandığı sürece, o zamana kadar alınan bakım parasının %50'si ödenmeye devam eder.⁵³

⁵⁰ Federal Sağlık Bakanlığı:
https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 46'inci sayfa.

⁵² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 39'uncu maddesi

⁵³ Federal Sağlık Bakanlığı:
https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 47'inci sayfa.

Ek bakım yardımları ve bunlardan yararlanma hakkına sahip kişiler: Temel bakım ve ev işleri yardımının yanında önemli oranda bir genel bakıma ve denetime de ihtiyaç duyulan kişilere yönelik ilave yardımlar söz konusudur. Bu yardımlardan I'inci, II'nci ve III'üncü derecede bakıma muhtaç olup veya bakıma muhtaçlıkta I'inci dereceye dâhil olmamakla birlikte, temel bakıma ve ev işleri yardımına ihtiyaç duyup, demans kaynaklı bir bozukluk, zihinsel engeli veya psikolojik bir hastalığı bulunan, bunun sonucunda da günlük yaşam içerisindeki etkinliklerinde sürekli engellerle karşılaşan kişiler yararlanır.

Günlük yaşamın üstesinden gelme becerilerinin kısıtlanmış olmasının uzun vadede önem arz edip etmediğinin değerlendirilebilmesi bakımından aşağıdaki hasar ve bozukluklar belirleyicidir:

- 1) İkametgâhın kontrolsüz bir şekilde terk edilmesi (kaçma eğilimi);
- 2) Tehlikeli durumların idrak edilememesi veya bu durumlara sebebiyet verilmesi;
- 3) Tehlikeli nesnelere ve potansiyel olarak tehlikeli maddelerin uygunsuz biçimde kullanılması;
- 4) Yanlış değerlendirme sonucunda fiziksel veya sözlü bakımdan saldırgan davranışların sergilenmesi;
- 5) Durumsal bağlamda uygunsuz davranışların sergilenmesi;
- 6) Kişinin kendi fiziksel ve ruhsal duygu veya ihtiyaçlarını algılayacak yeterliliğe sahip olmaması;
- 7) Kişinin terapi dirençli depresyon veya korku bozukluğu sonucunda, tedavi edici veya koruyucu tedbirlerinde gerekli işbirliğini sergileyecek yeterliliğe sahip olmaması;
- 8) Yüksek beyin fonksiyonlarında, günlük sosyal eylemlerin ifasında sorunlara yol açan bozukluk (Hafızanın zarar görmesi, muhakeme gücünün düşmesi) bulunması;
- 9) Gündüz/gece ritminde bozukluk olması;
- 10) Kişinin günlük işlerini bağımsız bir şekilde planlama ve yapılandırma hususunda yetersiz olması;

- 11)Günlük yaşam içerisindeki durumların idrak edilememesi ve günlük durumlar içerisinde uygunsuz tepkiler verilmesi;
- 12) Dengesiz veya kontrolsüz duygusal davranışlar sergilenmesi;
- 13)Terapi dirençli depresyon nedeniyle genel depresyon, yılgınlık, çaresizlik veya ümitsizlik halinin mevcut olması.

Tıbbi Hizmetler Kurumu uzmanları veya bakım kasası tarafından görevlendirilen bilirkişilerin, bakıma muhtaç kişinin en az biri 1) – 9) aralığındaki maddelerden olmak üzere yukarıda belirtilen alanların en az ikisinde sürekli ve düzenli hasar ve bozukluklar tespit etmesi halinde günlük hayatın üstesinden gelebilme yeterliliği önemli ölçüde kısıtlanmış olur.^{56 57}

Ek bakım yardımları: Gerekli koşulları yerine getiren sigortalılar genel bakım ihtiyacının kapsamına göre ek bakım yardımlarından yararlanabilir. Bu çerçevede oluşan masraflar, aylık taban miktar 100 € ve aylık tavan miktar 200 € olmak üzere karşılanır. Sağlanan ek ödenek aşağıdaki yardımlardan yararlanılması çerçevesinde oluşan masrafların karşılanmasına yönelik olarak kullanılmalıdır.

- Gündüz veya gece bakımı,
- Kısa süreli bakım,
- Yetkili bakım hizmeti sağlayıcıların genel bakım ve rehberlik hizmetleri.⁵⁸

Alternatif ikamet türleri / Yaşam-Bakım grupları: Alternatif ikamet türlerine örnek olarak, kira sözleşmesinin yanında bir de hizmet sözleşmesinin imzalandığı destekli ikamet uygulaması verilebilir. Söz konusu hizmet sözleşmesinde belirli ilave hizmet alımları düzenlenmektedir. Ayrıca gençlerle yaşlıların biri birlerine karşılıklı yardımcı olduğu çok kuşaklı evlerden veya “yardım karşılığı ikamet” uygulamasından söz edilebilir. Bu uygulama çerçevesinde bir oda veya daire kiralayan kişiler, daire veya apartmanda ikamet eden yardıma muhtaç kişilere örneğin ev işlerinde yardımcı olmayı taahhüt etmek kaydıyla daha az kira öder.

⁵⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 45a maddesi.

⁵⁷ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 47’inci sayfa.

⁵⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 45b maddesi.

Alternatif ikamet türlerinin bir başka örneği ise yaşam-bakım gruplarıdır. Yardıma muhtaç kişiler bu tür gruplarda, özel yaşamlarından ve bağımsızlıklarından feragat etmeksizin yaşlılarıyla birlikte yaşama ve birlikte destek alma imkânına sahip olmaktadır.⁵⁹

Bakım sigortası tarafından desteklenen alternatif ikamet türleri: Bakıma muhtaç kişilerin olabildiğince uzun bir süre boyunca bağımsızlıklarını muhafaza ederek ev ortamında yaşamalarını mümkün kılmak amacıyla, ayakta bakım hizmetlerinden yararlanan ve belirli asgari koşulları yerine getiren yaşam bakım gruplarına bakım sigortası tarafından destek sağlanmaktadır. Bu bağlamda, aşağıdaki şartları yerine getiren bakıma muhtaç kişiler ayda 200 € ek yardım alma hakkına sahiptir:

- Ayakta bakım hizmeti sağlanan ortak yaşam gruplarında yaşamaları,
- Ayni veya nakdi yardım almaları,
- Ayakta bakım hizmeti sağlanan ortak yaşam grubunda düzenleyici, idari veya bakım faaliyetlerinde bulunan bir bakım uzmanının görev yapması,
- En az üç bakıma muhtaç kişinin, bakım hizmetlerinden ortaklaşa yararlanmak amacıyla ortak yaşam grubunda birlikte ikamet etmesi.^{60 61}

Yardımcı bakım araçları ve ikamet edilen mekânda daha rahat yaşanılabilmesini sağlayan tedbirler: Bakıma muhtaç kişiler, bakım hizmetlerinin daha kolay sunulmasına veya şikâyetlerinin azalmasına katkıda bulunan veya daha bağımsız bir hayat sürmesini mümkün kılan yardımcı bakım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Ancak yardımcı araçlar, hastalık ve engel hallerinden dolayı sağlık sigortası veya başka yetkili hizmet sağlayıcılar tarafından sağlanmak durumunda olmamalıdır. Bakım kasaları, talep edilen yardımcı bakım araçlarının gerekliliğini bir bakım uzmanı veya Tıbbi Hizmetler Kurumuyla birlikte inceler. Sigorta kişilerin, gereklilik ölçülerini aşan yardımcı bakım araçlarının sağlanmasına karar vermesi halinde, oluşan fazla masraflar ve dolaylı masraflar sigortalı kişiler tarafından karşılanmalıdır.

⁵⁹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 48'inci sayfa.

⁶⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 38a maddesi.

⁶¹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 50'nci sayfa.

Bakım kasalarının, tek kullanımlık yardımcı bakım araçlarına yönelik harcamaları ayda 31 €'yu aşamaz.

Bakım kasalarının yardımcı teknik bakım araçlarını öncelikle ödünç olarak tahsis etmesi öngörülmüştür. 18 yaşını dolduran sigortalılar yardımcı bakım aracı maliyetinin, her bir yardımcı bakım aracı başına azami 25 € olmak üzere %10'luk kısmını karşılamakla yükümlüdür.

Bakım kasaları, ikamet edilen mekânda daha rahat yaşanılabilmesini sağlayan tedbirlere yönelik, evde bakım hizmetinin mümkün kılınması veya önemli ölçüde kolaylaştırılması veya bakıma muhtaç kişinin olabildiğince bağımsız bir yaşam sürmesini sağlaması halinde mali destek sağlayabilir. Alınan her tedbir başına sağlanan mali destek 2.557 €'yu aşamaz. Birden fazla bakıma muhtaç kişinin aynı hanede ikamet etmesi halinde, ortaklaşa ikamet edilen mekânda daha rahat yaşanılabilmesini sağlayan tedbirlere yönelik olarak bakım kasası tarafından sağlanan mali destek, bakıma muhtaç kişi başına 2.557 €'yu aşamaz.⁶⁴

1.5.2. Bakım evlerinde sağlanan bakım hizmetleri

Tam yatılı bakım: Evde bakım veya kısmi yatılı bakım hizmetlerinin mümkün olmadığı veya ilgili vakıanın istisnai bir durum teşkil etmesi nedeniyle uygulanamadığı hallerde bakıma muhtaç kişiler tam yatılı bakım hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

Tam yatılı bakım hizmeti sunulan müesseselerde bulunan bakıma muhtaç kişilerde bakım kasaları oluşan bakım masraflarını, sosyal danışmanlık masraflarını ve bakım müessesinde oluşan tıbbi tedavi masraflarını aşağıdaki sınırlar çerçevesinde karşılar:

⁶⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 40'inci maddesi.

Tablo 7. Tam yatılı bakım hizmetleri çerçevesinde karşılanan aylık tam yatılı bakım masrafları

	I'inci derece	II'inci derece	III'üncü derece
Aylık toplam masraf tutarı	1.023 €	1.279 €	1.550 €

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

İstisnai durum düzenlemeleri kapsamında bulunan bakıma muhtaç kişilerde aylık toplam tutar 1.918 €'dur.^{65 66}

Kısmi yatılı bakım: Evde bakım hizmetinin yeterli ölçüde sağlanamaması veya evde bakım hizmetinin tamamlanması veya iyileştirilmesi için gerekli olması halinde bakıma muhtaç kişiler, gündüz veya gece bakım müesseselerinde kısmi yatılı bakım hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Kısmi yatılı bakım hizmetleri, bakıma muhtaç kişinin evinden gündüz veya gece bakımı müessesine gidiş ve dönüş naklini de kapsar.

Aşağıda belirtilen yardım miktarları çerçevesinde bakım kasaları kısmi yatılı bakım çerçevesinde oluşan bakım masraflarını, sosyal danışmanlık masraflarını ve bakım müessesinde oluşan tıbbi tedavi masraflarını karşılar.

Tablo 8. Kısmi yatılı bakım hizmetleri çerçevesinde karşılanan aylık kısmi yatılı bakım masrafları

	I'inci derece	II'inci derece	III'üncü derece
Aylık toplam masraf tutarı	450 €	1.100 €	1.550 €

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

Bakıma muhtaç kişiler gündüz ve gece bakımı, bakım parası ve aynı bakım yardımlarını birbiriyle birleştirebilir.^{67 68}

⁶⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 43'üncü maddesi.

⁶⁶ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 54'üncü sayfa.

⁶⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 41'inci maddesi.

Kısa süreli bakım: Evde bakım hizmetinin bir süreliğine sağlanamaması, henüz sağlanamaması veya gerekli kapsamda sağlanamaması ve kısmi yatılı bakım hizmetinin yeterli olmaması halinde, tam yatılı bakım hizmeti sağlanan bir müessesede sunulan bakım hizmetinden yararlanma hakkı doğar. Bu hüküm,

- bakıma muhtaç kişiye yönelik yatılı bir tedavi sürecini izleyen geçiş süreci veya
- evde bakım hizmetinin veya kısmi yatılı bakım hizmetinin sağlanmasının mümkün veya yeterli olmadığı olağanüstü hallerde geçerlidir.

Kısa süreli bakım hizmetinden yararlanma hakkı bir takvim yılı içerisinde dört haftayla sınırlandırılmıştır. Bakım kasası bakım masraflarını, sosyal danışmanlık masraflarını ve bakım müessesinde oluşan tıbbi tedavi masraflarını bir takvim yılı içerisinde toplamda 1.550 €'ya kadar karşılar.^{69 70}

Bakım evleri: Prensipte olarak üç farklı bakım evi tipi faaliyet göstermektedir: Müstakil mutfaklı apart huzurevleri, apart huzurevleri ve bakım evleri.

Müstakil mutfaklı apart huzurevlerinde ikamet eden bakıma muhtaç kişiler, kendi mutfağı olan küçük apart dairelerde yaşar.

Apartment huzurevlerinde, ev işlerini tek başlarını göremeyecek olan yaşlı insanlara bakım hizmetleri ve ev işleri yardımı sağlanır. Bu tür huzurevlerinde ikamet eden kişiler de çoğu zaman apart dairelerde yaşar.

Bakım evi sakinleri ise genelde tek veya çift kişilik odalarda yaşar. Bakım evlerinde geniş kapsamlı bakım hizmeti sağlanır.

⁶⁸ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 55'nci sayfa.

⁶⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 42'nci maddesi

⁷⁰ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 56'nci sayfa.

1.5.3. Fahri çalışmalar ile öz yardım gruplarına yönelik teşvikler

Bakım kasaları, öz yardım gruplarının, örgütlerinin ve başvuru merkezlerinin kurulması ve işletilmesini, her sigortalı başına yılda 10 cent (yıllık yaklaşık toplam miktar 8 milyon €) ile teşvik etmekle yükümlüdür.⁷¹

Bakım kasalarının bakıma muhtaç kişi yakınlarına ve fahri olarak bakım hizmeti üstlenmek isteyen kişilere yönelik olarak ücretsiz eğitim kursları düzenlemesi öngörülmektedir. Kurslar bakım kasası, birden fazla bakım kasası veya ilgili bakım kasası tarafından görevlendirilen müesseseler tarafından verilebilir.⁷³

1.5.4. Hastalık kasası tarafından karşılanan bakım hizmetleri

Evde hasta bakımı sayesinde hastanede görülecek bir tedavinin önlenmesi veya tedavi süresinin kısaltılabilmesinin mümkün olduğu veya hastanede tedavi görmeyen belirli sebeplerden dolayı mümkün olmadığı hallerde hastalık kasaları her hastalık vakıyası başına istisnai durumlar haricinde en fazla dört hafta süreliğine evde hasta bakımı hizmeti masraflarını karşılar. Evde hasta bakımı hizmeti çerçevesinde genelde temel bakım ve tedavi bakımı hizmetleri (örn. pansuman değiştirme) ile ev işleri yardımı gerekli ölçülerde karşılanır.

1.5.5. Rehabilitasyon çalışmaları ile önleyici çalışmalara yönelik teşvikler

Bakım kasaları bakıma muhtaçlık halinin meydana gelmesini engellemek amacıyla yetkili hizmet sağlayıcı kurumlar nezdinde uygun önleyici tedbirler ile tıbbi rehabilitasyon önlemlerinin alınması ve hastalığın tedavi edilmesi için gerekli girişimlerde bulunmakla yükümlüdür.⁷⁴

Rehabilitasyon tedbirlerine iştirak eden bakıma muhtaç kişilerin bakıma muhtaçlık derecelerinin gerilemesi halinde bakım müesseselerine bakım kasası tarafından 1.536 € tutarında ikramiye ödenmektedir. Ancak altı hafta içerisinde ilgili sigortalının

⁷¹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 63'üncü sayfa.

⁷³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 45'inci maddesi.

⁷⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 5'inci maddesi.

bakıma muhtaçlık derecesinde yükselme kaydedilmesi halinde bakım müessesesi ikramiyeyi geri ödemekle yükümlüdür.⁷⁶

1.6. Bakıma Muhtaç Kişilere Yönelik Evde Bakım Hizmetlerinin Yakınları Tarafından Üstlenilmesi

1.6.1. Aile içi bakıma yönelik teşvikler

Maddi teşvik (Bakım parası): Bakım parası, bakım sigortasınca karşılanan nakdi bir yardım olup, bakım hizmetini üstlenecek kişinin bakıma muhtaç kişi tarafından tedarik edildiği hallerde, doğrudan bakıma muhtaç kişiye ödenir.

Bakımı üstlenen kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması: Haftada en az 14 saat olmak üzere bir veya birden fazla bakıma muhtaç kişinin bakımını üstlenen kişiler bakım sigortası bağlamında bakım hizmetini üstlenen kişiler olarak değerlendirilir. Bakım kasaları ve özel sigorta şirketleri, bakım hizmetini üstlenen kişinin haftada 30 saati aşmayacak şekilde gelir getirici bir işle meşgul olması halinde, bakım hizmetini üstlenen kişinin sosyal güvenliğinin iyileştirilmesi amacıyla yetkili zorunlu emeklilik sigortası kurumuna prim öder. Hastalık Kasası Tıbbi Hizmetler Kurumu, evde bakım hizmetinin gerekli olup olmadığını, gerekli olması halinde ise hangi süreler boyunca gerekli olduğunu tespit eder. Bakıma muhtaç kişi veya bakım hizmetini üstlenen kişi, bakım hizmetlerinin belirtilen süre içerisinde gerçekten sağlandığını ortaya koymak ve talep edilmesi halinde kanıtlamakla yükümlüdür. Bakım hizmetini üstlenen kişiler bakım hizmetini sağladıkları süre boyunca zorunlu kaza sigortası kapsamında bulunur.^{78 79}

Bakımı üstlenen kişinin sigortalılık durumu: Bir akrabasının bakımını üstlenen kişi, bakım ile ilgili bütün faaliyet ve süreçlerde zorunlu kaza sigortası kapsamında

⁷⁶ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 68'inci sayfa.

⁷⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 44'üncü maddesi.

⁷⁹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 71'inci sayfa

bulunur. Ayrıca isteğe bağlı olarak da işsizlik sigortası kapsamında kalmaya devam edebilir. Bu amaçla bakım faaliyetine başladıktan sonra en geç üç ay içerisinde Federal Çalışma Ajansına başvuruda bulunulmalıdır. İşsizlik sigortası kapsamında kalmayı sürdürebilmenin koşulları şunlardır:

- Bakım faaliyetine başlanılmadan önceki 24 ay içerisinde işsizlik sigortasına 12 ay boyunca prim ödenmiş veya işsizlik parası yardımı alınmış olması,
- Bakım faaliyetine başlanılmadan hemen önce sigortalanma yükümlülüğü olan bir ilişki içerisinde bulunulmuş veya işsizlik parası yardımı alınmış olması ve
- Bakım hizmetini üstlenen kişinin başka bir yerde işsizlik sigortası kapsamında bulunma yükümlülüğünün bulunmaması.

Bu kapsamda ödenecek olan sigorta primleri bakımı üstlenen kişi tarafından karşılanmak durumundadır.⁸⁰

Bakımı üstlenen kişinin görevini ifa edemediği haller: Bakım kasası, bakımı üstlenen kişinin bakım hizmetlerini izin veya hastalık nedeniyle sürdüremediği hallerde gerekli vekil bakıcının masraflarını karşılar. Ancak bakımı üstlenen kişinin bakım faaliyetlerini en az altı aydır sürdürüyor olması gerekmektedir. Bu haktan yılda en fazla dört hafta boyunca yararlanılabilir.

Bakımı üstlenen kişinin dinlenebilmesi veya yükünün azaltılmasına yönelik başka alternatifler, kısmi yatılı gündüz ve gece bakımı ile kısa süreli bakım imkânlarıdır.

Bakımı üstlenen kişinin izinde bulunduğu süre boyunca emeklilik sigortası primleri bakım kasası tarafından ödenmeye devam eder.⁸³

⁸⁰ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 74'üncü sayfa.

⁸³ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 74'üncü sayfa.

Bakıma muhtaç kişi yakınlarına yönelik bakım kursları: Bakım kasalarının bakıma muhtaç kişi yakınlarına ve fahri olarak bakım hizmeti üstlenmek isteyen kişilere yönelik olarak ücretsiz eğitim kursları düzenlemesi öngörülmektedir. Kurslar bakım kasası, birden fazla bakım kasası veya ilgili bakım kasası tarafından görevlendirilen müesseseler tarafından verilebilir. Kursların bakıma muhtaç kişilerin evlerinde düzenlenmesi öngörülmektedir.⁸⁴

1.6.2. Bakım izni / Aile bakımı izni

Bakım izni: En az 1'inci derecede bakıma muhtaç olan yakın bir akrabasına evde bakım hizmeti sağlayan kişiler bakım izni uygulamasından yararlanma hakkına sahiptir. Bakım izni kullanan çalışanlar en fazla altı ay boyunca ücretsiz izinli sayılır. Bu süre boyunca bakım izninden yararlanan kişilerin sosyal sigorta primleri ödenmeye devam eder. Bakım izni sadece 15 kişiden fazla çalışanı olan işverenlerden talep edilebilir. Yakın akraba olarak bilhassa şu kişiler değerlendirilir: Evli eşler, hayat arkadaşları, evlilik benzeri bir birliktelik içerisinde bulunan eşler, büyük ebeveynler, ebeveynler, kardeşler, çocuklar, evlat edinilmiş çocuklar, bakımı üstlenilen çocuklar, torunlar, kayınpeder, kayınvalide, damatlar ve gelinler.

Bakım izni, izin hakkı kullanılmadan on gün önce işverene yazılı olarak bildirilmelidir. Yapılacak bildirimde izin süresi ve kapsamı da belirtilmelidir. İlgili akrabanın bakıma muhtaçlık hali işverene bakım kasası veya Tıbbi Hizmetler Kurumu tarafında tanzim edilen bir belgeyle kanıtlanmalıdır.

Kısmi izinli sayılmak için işverenle birlikte çalışma sürelerine ilişkin yazılı bir mutabakata varılır.

Bakım izninin vaktinden önce sona erdirilmesi sadece işverenin onay vermesi halinde mümkündür. Ancak bakıma muhtaç kişinin vefatı, yatılı bir bakım müessesine yatırılması veya evde bakımın başka sebeplerden dolayı imkânsız hale

⁸⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 45'inci maddesi.

gelmesi durumunda bakım izni, dört haftalık bir geçiş sürecinin dikkate alınması kaydıyla vaktinden önce sona erer.

Bakımı üstlenen kişinin aile sigortası kapsamında sağlık ve bakım sigortasına sahip olmadığı hallerde hastalık sigortası isteğe bağlı olarak sürdürülmelidir. Sağlık sigortasıyla birlikte bakım sigortası da sağlanmış olur. Bakımı üstlenen kişi, bakıma muhtaç kişiye haftada en az 14 saat bakması ve haftada 30 saatten fazla gelir getirici bir işte çalışmaması halinde emeklilik sigortası kapsamında bulunur. Bakım izni süresince işsizlik sigortası kapsamında bulunma yükümlülüğü devam eder. İşsizlik sigortası primleri bakım kasası tarafında ödenir.⁸⁶

Kısa süreli bakım izni: Bir çalışanın yakın akrabasının aniden bakıma muhtaç hale düşmesi durumunda, çalışan kişi akrabasına yönelik bakım hizmetlerini organize etmek amacıyla 10 gün izinli sayılma hakkına sahip olur. Kısa süreli bakım izni hakkından, işverenin altında çalışan kişi sayısından bağımsız olarak bütün çalışanlar yararlanabilir. İzin süresi boyunca sağlık, bakım, emeklilik ve işsizlik kollarındaki sigorta koruması devam eder.⁸⁷

Aile bakım izni: Aile bakım izni çerçevesinde çalışanlar, işverenlerinden onay almak kaydıyla çalışma sürelerini en fazla iki yıllık bir süre boyunca haftada 15 saate kadar düşürme hakkına sahip olur. Bu çerçevede ilk etapta çalışanın brüt geliri kısaltılan çalışma süresi uyarınca azaltılır. İşveren çalışanın maaşını, azaltılan gelirin yarısı oranında takviye eder. Örneğin çalışma süresini %50 oranında azaltan kişilere bu çerçevede maaşlarının %75'i ödenir. İşveren takviye edilen miktarı avans olarak ödemiş olur. Bunun karşılığında çalışan kişi, aile bakım izninin sona ermesinden sonra tam zamanlı çalışmakla birlikte, kendisine ödenen avans miktarı telafi edilene kadar eksiltilmiş maaş alır. Avans geri ödemesinin güvence altına alınabilmesi

⁸⁶ Federal Sağlık Bakanlığı:
https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 75'inci sayfa.

⁸⁷ Federal Sağlık Bakanlığı:
https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 76'ncı sayfa.

amacıyla sigorta yapılması gereklidir. Aile bakım iznine ilişkin yasal bir hak talebinde bulunulamaz. Bu uygulama daha ziyade işverenin rızasını esas almaktadır.

Bakım hizmetinin örneğin bakıma muhtaç kişinin vefatı, bakıma muhtaçlık halinin sona ermesi veya 15 saatlik haftalık asgari çalışma süresinin altına düşülmesi nedeniyle son bulması halinde aile bakım izni, bakım halinin son bulmasını veya haftalık asgari çalışma süresinin altına düşülmesini izleyen ikinci ayın sona ermesiyle birlikte son bulur.⁸⁹

1.7. Bakım Kasaları

Bakım sigortasının uygulayıcı kurumları, her hastalık kasası nezdinde kurulmuş bulunan bakım kasalarıdır.

Bakım kasaları kamu tüzel kişiliğini haiz özerk birer kurumdur. Bakım kasalarının organları, nezdinde kurulmuş buldukları hastalık kasalarının organlarıdır. Bakım kasası bünyesi içerisinde çalışan kişilerin işvereni, bakım kasasının bağlı bulunduğu hastalık kasasıdır.

Hastalık kasalarına yönelik denetleme görevini ifa eden makamlar bakım kasalarını da denetlemekle yükümlüdür. Federal Sosyal Sigortalar Dairesi ("*Bundesversicherungsamt*") ile eyaletlerde sosyal sigortalardan sorumlu idari makamlar bakım sigortalarını en az beş yılda bir idari ve mali açıdan denetlemekle yükümlüdür.⁹⁰

1.7.1. Bakım kasalarının tüzüğü

Bakım kasalarının tüzükleri aşağıdaki hususları ihtiva etmelidir:

- Bakım kasasının adı ve merkezi,
- Görev bölgesi ve üye bölgesi,
- Organların hak ve yükümlülükleri,

⁸⁹ Federal Sağlık Bakanlığı:

https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf, 76'ncı sayfa.

⁹⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 46'ncı maddesi.

- Temsilciler kurulundaki karar alma süreci hakkında bilgi,
- Bakım kasasıyla ilgili görevler yürüten kurul üyelerine ödenecek tazminatın hesaplanması,
- Yıllık idari ve mali kontrol ve yıllık bilançonun onanması,
- İtiraz makamının bileşimi ve merkezi.⁹¹

1.7.2. Bakım kasasına üyelik

Bakım kasasına üyelik, bakım sigortasında sigortalanma yükümlülüğünü doğuran şartların oluşmasıyla birlikte başlar ve üyenin vefatıyla veya bakım sigortasında sigortalanma yükümlülüğünü doğuran şartların ortadan kalkmasıyla birlikte sona erer.⁹²

1.7.3. Bakım kasasının kaynakları

Bakım kasasının kaynakları işletme sermayesi ile ihtiyat akçesinden oluşmaktadır.⁹³

İşletme sermayesi: İşletme sermayesi sadece aşağıdaki amaçlar için kullanılabilir:

- Kanunlar veya bakım kasasının tüzüğüne öngörülen görevlerin ifası ve yönetim giderlerinin karşılanması.
- İhtiyat akçesi oluşturulması ve denkleştirme fonunun finanse edilmesi.⁹⁴

İhtiyat akçesi: Bakım kasaları, hizmet sağlama yeteneklerini güvence altına almak amacıyla ihtiyat akçesi oluşturmakla yükümlüdür. İhtiyat akçesi, bütçe planı uyarınca oluşan aylık gider miktarının %50'si oranındadır (Nominal ihtiyat). Bakım kasası, bütçe yılı içerisinde meydana gelen gelir-gider dalgalanmalarının işletme sermayesi tarafından dengelenemediği hallerde ihtiyat akçesinden işletme sermayesine kaynak aktarmakla yükümlüdür. İhtiyat akçesinin nominal ihtiyat değerini aştığı hallerde, üst sınırı aşan miktar işletme sermayesine aktarılır.⁹⁶

⁹¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 47'nci maddesi.

⁹² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 49'uncu maddesi.

⁹³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 62'inci maddesi.

⁹⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 63'üncü maddesi.

⁹⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 64'üncü maddesi.

1.7.4. Mali dengeleme

Bakım kasalarının hizmet giderleri ve idari masrafları bütün bakım kasaları tarafından, prim gelirleri oranında ortaklaşa karşılanır. Bu amaçla bütün bakım kasalarının dâhil edildiği bir mali dengeleme uygulamasına gidilir.⁹⁸

Her bakım kasası mevcut ayın 10'una kadar

- Bir önceki ayın sonuna kadar sarf edilmiş olan giderleri,
- Bir önceki ayın sonuna kadar elde edilen gelirleri (gerçek prim gelirleri),
- Nominal işletme sermayesi ve ihtiyat akçesini,
- İçerisinde bulunulan ayın 1'inde mevcut olan işletme sermayesi varlığını (gerçek işletme sermayesi) ve ihtiyaç akçesi miktarını tespit eder.

Mevcut ayın 1'i itibarıyla nominal işletme sermayesi ve ihtiyat akçesi de dâhil olmak üzere giderlerin, mevcut işletme sermayesi ve ihtiyaç akçesi de dahil olmak üzere gelirlerden yüksek olması halinde aradaki fark bakım kasasına ay sonuna kadar dengeleme fonundan tahsis edilir.

İçerisinde bulunulan ayın 1'i itibarıyla mevcut işletme sermayesi ve ihtiyat akçesi de dâhil olmak üzere gelirlerin, nominal işletme sermayesi ve ihtiyaç akçesi de dahil olmak üzere giderlerden yüksek olması halinde bakım kasası aradaki farkı dengeleme fonuna aktarır.⁹⁹

1.8. Bakım Sigortasınca Sağlanan Yardım ve Hizmetlerin Tazmini

1.8.1. Bakım müesseselerinin finansmanı

Ruhsat sahibi bakım evleri ile bakım hizmeti sağlayan kuruluşların

- Genel bakım hizmetleri ile
- Yatılı bakım hizmeti sağlaması halinde iaşe ve ibate masrafları tazmin edilir.

Bakım masrafları, bakıma muhtaç kişiler veya bunların masraflarını karşılamakla yükümlü kurum tarafından karşılanır. Yatılı bakım hizmetleri çerçevesinde sosyal

⁹⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 66'ıncı maddesi.

⁹⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 67'inci maddesi

bakım ve tıbbi bakım masrafları da tazmin edilir. Ancak yatılı bakım hizmeti çerçevesinde oluşan iaşe ve ibate masrafları bakıma muhtaç kişiler tarafından karşılanır.

Bakım masrafları ile iaşe ve ibate masraflarının tazmininde aşağıdaki kalemler dikkate alınmaz:

- Bakım müessesesinin işletimi için gerekli bina ve amorti edilebilir başka sabit sermaye malları üretmek, tedarik etmek, tamamlamak veya onarmak amacıyla alınan tedbirler,
- Arsa alımı ve ifrazı,
- Arsa, bina veya başka sermaye mallarının kirası, kullanımı veya ortak kullanımı,
- Bakım müesseselerinin kuruluşu veya işletme içi dönüşümü,
- Bakım müesseselerinin kapatılması veya başka görevlere yönelik dönüştürülmesi.¹⁰⁰

1.8.2. Bakım masraflarının tazminine yönelik kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi

Federal Hükümet, Eyalet Temsilciler Meclisinin onayıyla aşağıdaki hususlara ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisine sahiptir:

- Bakım müesseselerinin masraflarının tazmini,
- Bakım yardımlarının içeriği ile yatılı bakım hizmeti çerçevesinde genel bakım hizmetlerinin, iaşe ve ibate yardımlarının ve ilave yardımların tanımlanması,
- Bakım müesseselerine yönelik muhasebe hükümleri,
- Bakım müesseselerinin ekonomik ve performans odaklı personel istihdamına yönelik ölçütler ve prensipler,

Kanun hükmünde kararname çıkarılması durumunda, kararnameden önce imzalanan çerçeve sözleşmeler ve hakem heyeti düzenlemeleri geçerliliğini yitirir.¹⁰¹

¹⁰⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 82'inci maddesi.

¹⁰¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 83'üncü maddesi.

1.8.3. Yatılı bakım hizmetlerinin tazmin edilmesi

Hesaplama prensipleri: Bakım ücret tabanları, bakım evinde yaşayan bakıma muhtaç kişiler veya masraflarını karşılayan kuruluş tarafından kısmi veya tam yatılı bakım, sosyal bakım ve tıbbi bakımlar karşılığında ödenen ücretlerdir. Bakım ücret tabanlarında, sosyal bakım sigortası tarafından karşılanmayan masraflar dikkate alınmaz.

Bakım ücret tabanları verim odaklı olmalıdır. Bakıma muhtaç kişinin, bakıma muhtaçlık halinin türü ve derecesine göre bakım sınıflarına göre bölümlendirilmelidir. Bakıma muhtaçlık halinin bakım sınıflarına göre kategorize edilmesinde, bakıma muhtaçlık dereceleri esas alınmalıdır. Bakım ücret tabanları ekonomik bir şekilde işletilen bir bakım evinin, masraflarını karşılayabilmeyi ve bakım yükümlülüğünü yerine getirebilmeyi mümkün kılmalıdır. Elde edilen kar bakım evinin tasarrufunda kalacağı gibi, zararlar da yine bakım evi tarafından karşılanır.

Bakım ücret tabanları bakım evinin bütün sakinleri için yeknesak ilkelere göre hesaplanmalıdır. Masrafları karşılayan kuruma göre fark gözetilmesi mümkün değildir.

Bakım ücret tabanlarıyla, bakım müessesesi tarafından bakıma muhtaç kişilerin bakımına yönelik olarak sağlanan bütün gerekli bakım yardım ve hizmetleri tazmin edilmiş olur.

Bakım ücret tabanı sözleşmesinde ilgili bakım müessesinin performans ve nitelikleri belirlenmelidir. Belirlenmesi gereken başlıca özellikler şunlardır:

- Bakım hizmeti verilmesi muhtemel grubun sınıflandırılması ve bir sonraki bakım ücret tabanı döneminde müessese tarafından sağlanması beklenen hizmetlerin türü, içeriği ve kapsamı,

- Müessese tarafından bakılması muhtemel gruba göre hazır bulundurulması gereken personel yapılanması ve meslek grupları,
- Bakım müessesinde gerekli sarf malzemelerinin türü ve miktarı.

Bakım müessesesi, üzerinde mutabık kalınan personel vasıtasıyla bakıma muhtaç kişilere yönelik bakım hizmetlerini her zaman sağlamakla yükümlüdür. Yeterli sayıda personelin mevcut olmadığı hallerde, bakıma muhtaç kişilere yönelik bakım hizmetlerinin aksamamasını sağlamakla mükelleftir.¹⁰²

Bakım ücret tabanını belirleme süreci: Bakım ücret tabanlarının türü, miktarı ve geçerlilik süresi bakım müessesinin yüklenicisi ile bakım maliyetlerini karşılayan kuruluş tarafından belirlenir.

Bakım ücret tabanı sözleşmesinin tarafları ilgili bakım müessesesi ile

- Bakım kasaları veya diğer sosyal sigorta kurumları,
- Bakım evi sakinlerinden sorumlu sosyal yardım kurumları ile
- 1'inci ve 2'nci bentlerde ifade edilen kurumların bağlı ve ilgili kuruluşlarıdır.

Bakım ücret tabanı sözleşmesi çalışma ruhsatı bulunan her bakım müessesesi için münferiden hazırlanmalıdır.

Bakım ücret tabanı sözleşmesi ilgili bakım müessesinin bir sonraki ekonomik dönemi başlamadan önce, müstakbel bir zaman dilimine yönelik olarak hazırlanmalıdır. Bakım evi, tazmin edilmesini talep ettiği yardım ve hizmetlerin türü, içeriği ve maliyetini hazırlayacağı bir bakım dokümantasyonu ve başka uygun belgeler vasıtasıyla bakım ücret tabanı sözleşmesi müzakereleri başlamadan önce vakitlice izah etmelidir. Ayrıca bakım evinin yönetmeliğine göre belirlenen yurt sakinleri temsilciliğinin yazılı görüşü de eklenmelidir. Ekonomik verimlilik ve performansın değerlendirilmesinde gerekli olması halinde bakım evi, sözleşme taraflarından birinin talebi üzerine ilave belgeler sunmak ve bilgi vermekle yükümlüdür.

¹⁰² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 84'üncü maddesi.

Sözleşme taraflarından birinin bakım ücret tabanı sözleşmesi müzakerelerine başlanması çağrısında bulunduktan sonra altı hafta içerisinde mutabakata varılamaması halinde hakem heyeti sözleşme taraflarından birinin talebi üzerine bakım ücret tabanlarını gecikmeksizin belirler.

Bakım ücret tabanı sözleşmeleri ve konuya ilişkin hakem heyeti kararları bakım evi, sakinleri ve bakıma muhtaç kişilerin masraflarını karşılayan kuruluşlar için doğrudan bağlayıcıdır. Bakım ücret tabanlarının geriye dönük olarak yürürlüğe girmesi mümkün değildir. Bakım ücret tabanının geçerlilik süresi dolduktan sonra, sözleşmede belirlenen bakım ücret tabanları yeni tabanlar belirlenene kadar yürürlükte kalır.

Bakım ücret tabanlarının belirlenmesinde esas alınan varsayımlarda başlıca değişikliklerin meydana gelmesi halinde, bakım ücret tabanları sözleşme taraflarından birinin talebi üzerine mevcut bakım ücret tabanı dönemi için yeniden müzakere edilmelidir.¹⁰³

Bakım ücret tabanı komisyonu: Bakım kasaları eyalet birlikleri, Özel Sağlık Sigortaları Birliği, ilgili sosyal yardım kurumları ve Bakım Evleri Birliği, sözleşme tarafları yerine bakım evi temsilcilerinin onayıyla bakım ücret tabanlarını belirleyebilen, bölgesel veya eyalet çapında faaliyet gösteren Bakım Ücret Tabanı Komisyonları kurar.

Bakım ücret tabanı komisyonları veya sözleşme tarafları bilhassa tarafların hak ve yükümlülerine, bakım ücret tabanı müzakerelerinin hazırlıkları, başlaması ve sürecine, bakım evi tarafından ibraz edilmesi gereken belgelerin türü, kapsamı ve zamanına ilişkin düzenlemeler getiren çerçeve protokolleri hazırlayabilir.¹⁰⁴

¹⁰³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 85'inci maddesi.

¹⁰⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 86'ncı maddesi.

İaşe ve ibate ücretleri: Bakıma muhtaç kişiler tarafından karşılanması gereken iaşe ve ibate ücretleri taraflarca ayrıca kararlaştırılır.¹⁰⁵

Bakım evi ücretinin hesaplanması ve ödenmesi: Bakım ücret tabanları, iaşe ve ibate masrafları bakıma muhtaç kişinin bakım evine giriş yaptığı günden itibaren bakım evinde kaldığı her gün için hesaplanır. Bakım evi sakinleri ve bunların masraflarını karşılayan kuruluşların ödeme yükümlülükleri, bakıma muhtaç kişinin bakım evinden ayrıldığı veya vefat ettiği gün son bulur. Bakıma muhtaç kişinin geçici olarak bir süreliğine bakım evinde bulunmaması halinde, bakıma muhtaç kişinin kontenjanı bir takvim yılı içerisinde azami 42 gün boyunca saklı tutulmalıdır. Hastane tedavilerinde ve rehabilitasyon müesseselerinde geçirilen süreler 42 günlük azami süreye ilave edilir. Bakıma muhtaç kişinin bakım evinde bulunmadığı üçüncü takvim günden sonra bakım ücretleri ile iaşe ve ibate masraflarına asgari %25 oranında indirim uygulanmalıdır.

Bakıma muhtaç kişinin bakıma muhtaçlık derecesinin yükseldiğine ilişkin belirtilerin mevcut olması halinde, bakım evi işletmecisinin yazılı talebi üzerine bakıma muhtaç kişi, bağlı bulunduğu bakım kasasından bakıma muhtaçlık derecesinin yükseltilmesini talep etmekle yükümlüdür. Bakım evi işletmecisinin talebi gerekçeli olmalı ve bakım kasasına veya ilgili sosyal yardım kurumuna da iletilmelidir. Bakıma muhtaç kişinin söz konusu başvuruda bulunmayı reddetmesi halinde bakım evi işletmecisi, yazılı talepte bulunduktan sonraki ikinci ayın birinci günü itibarıyla, bakım ücret tabanını bir üst bakıma muhtaçlık derecesine göre hesaplayabilir. Tıbbi Hizmetler Kurumunun bakıma muhtaçlık derecesindeki artışı onaylamaması ve bakım kasasının bundan dolayı bakıma muhtaçlık derecesinde artışa gidilmesini uygun görmemesi durumunda bakım evi bakım ücretinin fazladan hesaplanan kısmını %5 oranında faiz uygulanmak kaydıyla iade etmelidir.¹⁰⁷

İlave bakım ve refakate ihtiyacı olan bakıma muhtaç kişilere yönelik ek ücretlendirme: Tam yatılı bakım hizmeti verilen müesseseler, genel bakım ve refakat standartlarını aşan hizmetler sağlanması halinde ek ücretlendirme hususunda

¹⁰⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 87'nci maddesi.

¹⁰⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 87a maddesi.

mutabakat sağlanması hakkına sahiptir. Ek ücretlendirmeye gidilmesinin koşulları şunlardır:

- Bakım evinde ikamet eden bakıma muhtaç kişilerin, bakıma muhtaçlık hallerinin türü ve derecesinin gerektirdiği bakımı aşacak şekilde bakım hizmeti sağlanması,
- Bakım evinin ilave bakım hizmetleri için ilave personel çalıştırması ve söz konusu personelden kaynaklanan masrafların ne bakım ücret tabanlarında ne de ilave yardımlarda dikkate alınmaması.

Ek ücretler bakım kasası tarafından karşılanmalıdır.¹⁰⁸

1.8.4. Ayakta bakım hizmetlerinin tazmin edilmesi

Ücretlendirme düzenlemesine yönelik prensipler: Ayakta bakım hizmetleri ile ev işleri yardımlarının ücretlendirilmesi hususu, hizmet sağlayıcı kuruluş ile masrafları karşılayan kuruluş tarafından yeknesak prensiplere göre düzenlenir. Sağlanan hizmetler karşılığında ödenen ücretler, bakım hizmetini sağlayan kuruluşa giderlerini finanse etme ve bakım görevini yerine getirme imkânı sağlamalıdır.

Ücretlendirme sözleşmesinin tarafları bakım hizmeti sağlayan ilgili kuruluş ile

- Bakım kasaları veya diğer sosyal sigorta kurumları,
- Bakım evi sakinlerinden sorumlu sosyal yardım kurumları ile
- 1'inci ve 2'nci bentlerde ifade edilen kurumların bağlı ve ilgili kuruluşlarıdır.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 87b maddesi.

¹⁰⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 89'uncu maddesi.

1.9. Diğer Kurum ve Kuruluşların Bakım Müesseseleriyle İlişkileri

1.9.1. Hizmetin güvence altına alınmasını sağlama yükümlülüğü

Bakım kasaları sigortalılara yönelik bakım hizmetlerinin yeterli, eşit ve genel kabul gören bakım standartlarına uygun olarak güvence altına alınmasını sağlamakla yükümlüdür. Bakım kasaları bu amaçla bakım müesseseleri ve diğer hizmet sağlayıcılarla hizmet ve ücretlendirme sözleşmeleri imzalar.¹¹⁰

1.9.2. Prim istikrarı

Bakım kasaları hizmet sağlayıcılarla yardım ve hizmetlerin türü, kapsamı ve ücretlendirilmesine ilişkin olarak imzaladıkları sözleşmelerde, yardım ve hizmet giderlerinin prim gelirlerini aşmamasını sağlamakla yükümlüdür.

Ücretlendirme tutarına ilişkin olarak sağlanan mutabakatların prim istikrarı ilkesine aykırı olması halinde söz konusu mutabakatlar hükümsüzdür.¹¹¹

1.9.3. Bakım müesseseleri

Ayakta bakım müesseseleri bağımsız ticari faaliyet gösteren, bakım konusunda eğitilmiş bir bakım uzmanının devamlı sorumluluğu altında bakıma muhtaç kişilere kendi hanelerinde bakım ve ev işlerinde destekleyen müesseselerdir.

Yatılı bakım müesseseleri bağımsız ticari faaliyet gösteren ve bakıma muhtaç kişilerin,

- bakım konusunda eğitilmiş bir bakım uzmanının devamlı sorumluluğu altında bakım hizmetlerinden yararlandığı,
- tüm gün, gündüzleri veya geceleri konakladıkları ve ihtiyaçlarının karşılandığı müesseselerdir.

Sorumlu bakım uzmanı olarak kabul görebilmek için,

- bakım ve hasta bakım uzmanı,
- çocuk bakım ve çocuk hasta bakım uzmanı veya

¹¹⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 69'uncu maddesi.

¹¹¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 70'inci maddesi.

- yaşlı bakım uzmanı olarak mesleki eğitim görmüş olmanın yanında,

son sekiz yıl içerisinde iki yıl mesleki deneyime sahip olmak gerekmektedir. Sorumlu bakım uzmanı olarak kabul görebilmek için ayrıca, idari fonksiyonlara yönelik asgari 460 saatlik bir meslek içi eğitim programının başarıyla tamamlanmış olması gerekmektedir.¹¹²

1.9.4. Hizmet sözleşmesi vasıtasıyla bakım hizmetleri ruhsatının verilmesi

Bakım kasaları ayakta ve yatılı bakım hizmetlerini sadece hizmet sözleşmesi imzalanmış bulunan bakım müesseseleri vasıtasıyla sağlayabilir. Hizmet sözleşmesinde, sözleşme süresi boyunca bakım müessesesi tarafından sigortalılara sağlanmak durumunda olan genel bakım hizmetlerinin türü, içeriği ve kapsamı belirlenmelidir.

Hizmet sözleşmeleri sadece,

- bakım müesseselerine yönelik yasal gereklilikleri yerine getiren,
- verimli ve ekonomik bakım hizmeti garanti eden ve çalışanlarına sektör standartlarına uygun ücretler ödeyen,
- müesseselerinde kalite yönetimi uygulaması başlatmayı ve geliştirmeyi taahhüt eden,
- Geçerli tüm bakım standartlarını uygulamayı taahhüt eden bakım müesseseleriyle imzalanabilir.¹¹³

1.9.5. Hizmet sözleşmelerinin feshi

Hizmet sözleşmeleri sözleşme taraflarınca bir yıllık bir ihbar süresini gözetmek kaydıyla kısmen veya tamamen feshedilebilir.

Bakım müessesinin, bakıma muhtaç kişilere veya bakım kasalarına karşı kanuni veya akdi yükümlülüklerini ağır bir şekilde ihlal etmesi durumunda hizmet sözleşmesi Bakım Kasaları Eyalet Birlikleri tarafından ihbar süresi uygulanmadan feshedilebilir. Özellikle de görevin ihmal edilmesi sonucunda bakıma muhtaç kişilerin zarar

¹¹² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 71'inci maddesi.

¹¹³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 72'nci maddesi.

görmesi veya bakım müessesinin, sağlanmayan hizmetleri faturalandırması halinde bu hüküm geçerlidir.¹¹⁴

1.9.6. Çerçeve sözleşmeler

Bakım kasaları eyalet birlikleri, sigortalara yönelik etkin ve ekonomik bakım hizmetleri sağlayabilmek amacıyla ayakta veya yatılı bakım müesseseleri birlikleriyle çerçeve sözleşmeleri imzalar. İmzalanan çerçeve sözleşmeleri bakım kasaları ve bakım müesseseleri için bağlayıcı niteliktedir.

Çerçeve sözleşmeleriyle bilhassa aşağıdaki hususlara düzenleme getirilir:

- Bakım hizmetlerinin içeriği,
- Masrafların karşılanması, ücretlerin mahsup edilmesi ve bu işlemler için gerekli olan belge ve raporlar,
- Bakım müesseselerinin personel ve teçhizat bakımından ekonomik, performans esaslı ve hizmet odaklı donatılmasına yönelik ölçüt ve prensipler,
- Bakım hizmetinin gerekliliği ve süresinin kontrolü,
- Bakıma muhtaç kişinin geçici bir süreliğine bakım evinde bulunmaması halinde ücret tazmininde kesintiye gidilmesi (hastane tedavisi, tatil),
- Tıbbi Hizmetler Kurumu veya bakım kasası tarafından görevlendirilen başka denetçilerin bakım müesseselerine erişimi,
- Verimlilik denetimlerine yönelik süreç ve denetleme prensipleri,
- Bakım hizmetlerinin olabildiğince hızlı sağlanabilmesi amacıyla bakım müesseselerinin mahalli ve bölgesel sorumluluk bölgelerinin tespitine yönelik prensipler,
- Öz yardım gruplarına mensup kişilerin, fahri olarak çalışan bakıcıların ve fahri çalışmalarda bulunmak isteyen başka kişi ve kuruluşların evde bakım hizmetleri, ayakta ve yatılı bakım müesseselerinde verilen bakım çalışmalarına dâhil etme imkânları.

¹¹⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 74'üncü maddesi.

Sözleşme taraflarından birinin yazılı müzakere çağrısında bulunduktan sonra altı ay içerisinde çerçeve sözleşmenin kısmen veya tamamen hazırlanmaması halinde sözleşme içeriği, yine sözleşme taraflarından birinin başvurusu üzerine hakem heyeti tarafından belirlenir. Bu hüküm, yürürlükte bulunan çerçeve sözleşmeleri tadil eden ya da yerini alan sözleşmeler için de geçerlidir.

Yürürlükte bulunan çerçeve sözleşmeler, sözleşme taraflarınca bir yıllık bir ihbar süresine uyulmak kaydıyla kısmen veya tamamen feshedilebilir. Sözleşme fesih hakkı hakem heyeti tarafından hazırlanan sözleşmeler için de geçerlidir. Ayrıca bu sözleşmeler, feshе gerek kalmadan yeni bir sözleşmeyle de değiştirilebilir.¹¹⁵

1.9.7. Hakem heyeti

Eyalet hakem heyetleri, bakım kasaları eyalet birlikleri ve bakım müesseseleri eyalet birlikleri tarafından atanan eşit sayıda temsilciden, tarafsız bir başkandan, tarafsız iki üyeden ve özel sağlık sigortaları birliğinin bir temsilcisinden oluşur. Her üyenin bir oya sahip olduğu hakem heyetinde kararlar çoğunluk kararıyla alınır. Oy eşitliği halinde heyet başkanının oyu belirleyici olur.¹¹⁶

1.9.8. Bireyler tarafından sağlanan evde bakım hizmeti

Evde bakım ve ev işlerine yardım hizmetlerinin sağlanabilmesi, bakıma muhtaç kişiye olabildiğince bağımsız bir yaşam olanağı tanınabilmesi amacıyla bakım kasalarının bakım uzmanlarıyla münferiden sözleşmeler imzalaması öngörülmektedir. Bakıma muhtaç kişinin üçüncü dereceye kadar olan hısımları ve akrabaları ile bakıma muhtaç kişiyle aynı hanede yaşayan kişilerle sözleşme imzalanması mümkün değildir. Sözleşmede sağlanacak hizmetlerin içeriği, kapsamı, niteliği, kalite kontrolü, ücretlendirilmesi ve ekonomik verimliliği düzenlenir. Sözleşmede, bakım uzmanlarının bakıma muhtaç kişilerle istihdam ilişkisi içerisine giremeyeceği belirtilmelidir.¹¹⁷

¹¹⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 75'inci maddesi.

¹¹⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 76'ncı maddesi.

¹¹⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 77'nci maddesi.

1.9.9. Ekonomik verimlilik denetimleri

Bakım kasaları eyalet birlikleri bakım müesseselerinin gerekli koşulları kısmen veya tamamen yerine getirmedigine ilişkin belirtilerin oluşması halinde ayakta, kısmi yatılı ve tam yatılı bakım müesseselerinin ekonomik verimliliği ile randımanlarını bilirkişilere denetletebilir. Denetlemeyi gerçekleştirecek bilirkişi tayin edilmeden önce ilgili bakım müessesinin konuya ilişkin görüşü alınmalı ve söz konusu belirtiler bakım müessesine görüşmeden önce bildirilmelidir.

Bakım müessesesi yetkilileri denetlemeyi gerçekleştiren bilirkişiyeye gerekli bilgi ve belgeleri temin etmekle yükümlüdür.¹¹⁸

1.10. Bakım danışmanlığı

Zorunlu bakım sigortasını düzenleyen Sosyal Sigortalar Kanununun 11'inci Kitabında belirlenen hizmetlerden yararlanan kişilere 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren istedikleri bir bakım hizmetleri danışmanı tarafından sunulan hizmetlerden yararlanma hakkı tanınmıştır.

Bakım hizmetleri danışmanlarının başlıca görevleri arasında

- sigortalının bakım ihtiyacını Sağlık Sigortaları Tıbbi Hizmetler Üst Kurulu raporunda yer alan saptamaları dikkate almak suretiyle sistematik bir şekilde kayıt altına alarak analiz etmek,
- ihtiyaç duyulabilecek sosyal yardımlar ile gerekli diğer tıbbi ve sosyal hizmetleri içeren kişiye özel bir bakım planı hazırlamak,
- bakım planının uygulanması için gerekli tedbirlerin alınmasını ve ilgili resmi makamlar tarafından onaylanmasını sağlamak,
- bakım planının uygulanmasını denetlemek ve icabında değişen ihtiyaçlara göre uyarlamak,
- olağanüstü karmaşık hallerde yardım sürecini değerlendirmek ve belgelemek,
- bulunmaktadır.

Bakım planında bilhassa kişiye özel olarak ihtiyaç duyulan tedbirlere, bu tedbirler bağlamında mahallinde sunulan hizmetlere ve tavsiye edilen tedbirlerin denetlenmesi ve uyarlanmasına ilişkin önerilere yer verilmelidir. Planın hazırlık ve uygulama

¹¹⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 79'uncu maddesi.

süreçlerine ilgili tüm tarafların dâhil edilmesine özen gösterilmelidir. Farklı yasal mevzuat uyarınca başka yardımların sağlanmasının gerektiği hallerde yardımı sağlayacak olan diğer kurumlarla eşgüdüm halinde çalışılmalıdır.

Arzu edilmesi halinde bakım danışmanlığı hizmeti sürecine bakıma muhtaç kişinin yakınları da eşlik edebilir ve danışmanlık hizmeti bakıma muhtaç kişinin ikamet ettiği hane veya müessesede verilebilir. Sigortalı kişi, bakım hizmeti başvurusunu bakım danışmanı nezdinde de yapabilir. Söz konusu başvuru derhal ilgili bakım veya hastalık kasasına iletmeli, başvuruya ilişkin onay belgesi de eşzamanlı olarak bakıma muhtaç kişi ile bakım danışmanına tebliğ edilmelidir.

Danışmanlık hizmetlerinin sağlanabilmesi amacıyla bakım kasaları gerekli yeterliliklere sahip uzman bakıcılar, sosyal sigorta uzmanları veya sosyal hizmet uzmanları görevlendirilir. Bu amaçla bakım kasaları ilgili uzmanlarla verilen hizmetlerin türüne, içeriğine ve kapsamına ilişkin sözleşme imzalar.

Bakım kasası ilgilinin başvurusunu aldıktan sonra bakıma muhtaç kişiye ya

- iletişime geçilecek danışmanın belirtildiği ve en geç iki haftalık bir süre içerisinde gerçekleştirilmesi gereken bir danışma randevusu tebliğ etmeli ya da
- danışmanlık hizmetlerinden yararlanılabilecek makamlara ilişkin iletişim bilgilerinin belirtildiği ve danışmanlık masrafları bakım kasaları tarafından karşılanmak üzere en geç iki hafta içerisinde kullanılmak zorunda olan bir bakım formüleri tanzim etmelidir.

Bakıma muhtaç kişinin talep etmesi halinde danışmanlık hizmeti sigortalının ikametgâhında gerçekleştirilir.

Bakım kasası, danışmanlık hizmeti veren makamların gerekli yeterlilikleri sahip olmalarını sağlamakla yükümlü olup bu amaçla münferiden veya başka bakım kasaları ile birlikte bilhassa,

- danışmanlık hizmetleri ve danışmanlara yönelik standartlar,

- hatalı danışmanlık hizmeti verilmesi nedeniyle bakım kasasının uğrayacağı zararlar ve
- danışmanlık ücretleri hususlarında

düzenlemelerde bulunan bağımsız ve tarafsız danışmanlık birimleriyle sözleşmeler imzalar. Bu hükümler bireysel bakım sigortası hizmeti sunan özel sigorta şirketleri için de geçerlidir.¹¹⁹

1.11. Bakım hizmetlerinde kalite yönetimi

Bakım kasaları eyalet birlikleri, kalite denetimleri gerçekleştirmeleri amacıyla Tıbbi Hizmetler Kurumuna veya bilirkişilere denetleme görevi verir. Denetleme görevlendirmesinde denetlemenin türüne, konusuna ve kapsamına ilişkin bilgiler yer alır. Denetlemeler periyodik denetleme, gerekçeli denetleme veya mükerrer denetleme olarak gerçekleştirilir. Bakım müesseseleri denetlemelerin nizami bir şekilde gerçekleşmesine imkân sağlamakla yükümlüdür.

Yılda en az bir kez gerçekleştirilmesi gereken periyodik denetlemelerde ilgili mevzuatta ve mevzuat uyarınca hazırlanan bakım sözleşmelerinde öngörülen kalite ölçütlerinin yerine getirilip getirilmediği kontrol edilir. Bilhassa bakım tedbirlerinin etkinliği (sonuç kalitesi) incelenen periyodik denetlemeler, bakım hizmetlerinin gerçekleşme süreci (süreç kalitesi) ile bakım hizmetlerinin çerçeve koşullarını (yapısal kalite) da kapsayacak şekilde genişletilebilir.

Gerekçeli denetlemelerde sonuç kalitesi odaklı tam kapsamlı bir denetim gerçekleştirilir. Önceden gerçekleştirilen bir periyodik veya gerekçeli denetimle bağlantılı olarak bakım kasaları eyalet birlikleri, tespit edilen kalite eksikliklerinin giderilip giderilmediğinin kontrol edilmesi amacıyla ve denetim masrafları bakım müessesesi tarafından karşılanmak üzere mükerrer denetim yapılmasını sağlayabilir.¹²⁰

¹¹⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 7'nci maddesi.

¹²⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 114'üncü maddesi.

1.12. Reform çalışmaları - Bakım sigortasının yeniden düzenlenmesine ilişkin kanun

01.01.2013 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Bakım Sigortasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Kanun (“*Plfegeneuaustrichtungsgesetz*”) ile Federal Hükümet ülkede meydana gelen demografik değişimlere uyum sağlayabilmek amacıyla yasal bir düzenlemeye gitmiş bulunmaktadır.

Demans hastalarına yönelik olarak uygulamaya konulan ilave yardımlar söz konusu reform çalışmasının başlıca bileşenini teşkil etmekte olup, uygulamaya konulan reformlar aşağıdaki ana başlıklar altında özetlenebilir:

- Evde bakım hizmetinden yararlanan ve günlük hayatın üstesinden gelebilme yeteneği önemli ölçüde kısıtlı olan kişilere sağlanan bakım parası ve aynı bakım yardımları yükseltilmiştir.¹²¹
- Evde bakım hizmeti çerçevesinde sağlanan yardımların kapsamı genişletilmiştir (örn. ikametgâh yakınında gezintiler, dost ve akraba ziyaretleri, kabristan ziyaretleri, vs.)¹²².
- Bakım hizmetini üstlenen akrabaların emeklilik sigortası kapsamına alınması¹²³, kısa süreli bakım ve mazeret bakımı süresince bakım parasının ödenmeye devam edilmesi¹²⁴, bakım hizmetini üstlenen akrabaların rehabilitasyon amaçlı tedbirlerden yararlanmak durumunda kaldığı hallerde bakıma muhtaç kişinin de rehabilitasyon merkezinde misafir edilebilmesi¹²⁵.
- Mobil bakım hizmetlerinden yararlanan yaşam gruplarına yönelik teşvikler arttırılmıştır¹²⁶.
- Bakım kasalarına danışmanlık hizmeti verme yükümlülüğü getirilmiş olup¹²⁷, bakım sigortasınca sağlanan yardım ve hizmetlerden yararlanmak için yapılan

¹²¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 123’üncü maddesi.

¹²² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 124’üncü maddesi.

¹²³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 3’üncü ve 40’inci maddeleri.

¹²⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 37’nci maddesi.

¹²⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 42’nci maddesi.

¹²⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 38’inci maddesi.

¹²⁷ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11’inci Kitabının 7’nci maddesi.

başvurular üzerine başvuru sahibine iki hafta içerisinde danışma randevusu verilme zorunluluğu getirilmiştir¹²⁸.

- Bakıma muhtaçlık halinin tespitine yönelik başvuru ve değerlendirme süreçlerinde düzenlemeye gidilmiş olup, bu çerçevede bağımsız bilirkişilerin de görevlendirilebilmesine imkân tanınmıştır¹²⁹.
- Engellilere yönelik bakım müesseselerinde ikamet eden bakıma muhtaç engelli kişilere ödenen bakım parasında düzenlemeye gidilmiştir¹³⁰.
- Kısa süreli bakım hizmetlerinden yararlanmaya yönelik yaş sınırı 18'den 25'e yükseltilmiştir¹³¹.
- Bakıma muhtaç kişinin ikamet ettiği mekânda daha rahat yaşayabilmesini sağlayan tedbirlere yönelik teşvikler getirilmiştir¹³².
- Bakım yardım ve hizmetlerinden daha esnek bir zamansal çerçeve içerisinde yararlanma imkânı getirilmiştir¹³³.
- Sağlık sigortasına ilişkin mevzuatta değişikliğe gidilmiştir. Bu çerçevede yardımcı bakım araçlarının tedarikinden kaynaklanan masrafların karşılanması için doktor raporuna duyulan ihtiyaç, tıbbi teşhiste bir değişikliğin meydana geldiği veya teşhisin ilk kez konulduğu durumlarla sınırlandırılmış¹³⁴, bakıma muhtaç kişileri ikametgâhlarında muayene ve tedavi eden dış hekimlerine sağlanan ödenekler arttırılmıştır¹³⁵.
- Bakım sigortasına ödenen prim oranı arttırılmıştır¹³⁶.

¹²⁸ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 7'nci maddesi.

¹²⁹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 18'inci maddesi.

¹³⁰ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 38'inci maddesi.

¹³¹ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 42'nci maddesi.

¹³² Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 40'inci maddesi.

¹³³ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 89'uncu maddesi.

¹³⁴ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 33'üncü maddesi.

¹³⁵ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 87'nci maddesi.

¹³⁶ Alman Sosyal Güvenlik Kanununun 11'inci Kitabının 55'inci maddesi.

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA ZORUNLU BAKIM SİGORTASI MODELİNİN TÜRKİYE’DE UYGULANABİLİRLİĞİ

Ülkemizdeki demografik ve ekonomik gelişmeler dikkate alındığında, mevcut bakım güvence sisteminin yeniden değerlendirilmesi ve yapılandırılmasına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bakıma muhtaçlık olgusunun, Almanya Federal Cumhuriyeti örneğinde de görülebileceği üzere güvence altına alınması kaçınılmaz olan başlı başına bir sosyal risk teşkil etmesi sebebiyle, bakıma muhtaç kişilerin ekonomik durumlarından bağımsız olarak sosyal güvenlik sistemine dâhil edebilecek bir bakım güvence sistemine gereksinim duyulmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, Yüksek Planlama Kurulunun 31/12/2010 tarihli ve 44 sayılı Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013)¹³⁷ çerçevesinde hazırlanan “Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu¹³⁸”nda da ifade edildiği üzere bu doğrultuda izlenmesi gereken *temel stratejik yaklaşım* “bakıma muhtaç olan herkese bakım güvence hizmetleri” sağlamak olmalıdır. Bakıma muhtaç her vatandaşımızın, bakım hizmetlerinden yararlanabileceği sosyal bakım güvence sistemi içinde “Bakım Sigortası” oluşturulmalıdır¹³⁹.

2.1. Türkiye’ye İlişkin Demografik Veriler

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre ülkemizin toplam nüfusu 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla 76.667.864 olup, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2013-2075 yıllarına yönelik olarak gerçekleştirilen nüfus projeksiyonunda ülke nüfusunun 2023 yılında 84.247.088 olacağı görülmektedir.

¹³⁷ 19/01/2011 tarihli ve 27820 sayılı Resmi Gazete

¹³⁸ www.eyh.gov.tr/upload/Node/7936/files/blob.doc

¹³⁹ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, 2. sayfa

Tablo 9. Yıllara göre nüfus

Yıl	Nüfus	Yıl	Nüfus
2013	76 481 847	2045	93 175 281
2014	77 323 892	2046	93 283 052
2015	78 151 750	2047	93 366 932
2016	78 965 645	2048	93 426 741
2017	79 766 012	2049	93 463 312
2018	80 551 266	2050	93 475 575
2019	81 321 569	2051	93 464 322
2020	82 076 788	2052	93 439 748
2021	82 816 250	2053	93 400 901
2022	83 540 076	2054	93 347 176
2023	84 247 088	2055	93 277 765
2024	84 936 010	2056	93 192 514
2025	85 569 125	2057	93 094 517
2026	86 182 900	2058	92 983 622
2027	86 776 550	2059	92 858 359
2028	87 349 415	2060	92 716 895
2029	87 900 467	2061	92 560 559
2030	88 427 604	2062	92 391 593
2031	88 929 672	2063	92 208 292
2032	89 406 656	2064	92 011 145
2033	89 857 527	2065	91 800 361
2034	90 282 341	2066	91 576 634
2035	90 680 302	2067	91 344 401
2036	91 050 330	2068	91 103 415
2037	91 392 634	2069	90 851 271
2038	91 708 113	2070	90 589 432
2039	91 996 525	2071	90 319 404
2040	92 257 821	2072	90 041 548
2041	92 492 085	2073	89 757 396
2042	92 700 354	2074	89 466 941
2043	92 883 492	2075	89 172 088
2044	93 042 267		

Kaynak: TÜİK, Nüfus Projeksiyonları, 2013-2075

Öte yandan Devlet İstatistik Kurumu tarafından 2002 yılında gerçekleştirilen Türkiye Özürlüler Araştırmasında¹⁴⁰ elde edilen sonuçlara göre engelli vatandaşlarımızın toplam nüfus içerisindeki oranı %12,29'dur.

Tablo 10. Özürlülük oranı, 2002

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

	Toplam özürlü nüfus			Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus			Sürekli hastalığa sahip olan nüfus		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Türkiye	12,29	11,10	13,45	2,58	3,05	2,12	9,70	8,05	11,33
Yaş grubu									
0-9	4,15	4,69	3,56	1,54	1,70	1,37	2,60	2,98	2,20
10-19	4,63	4,98	4,28	1,96	2,26	1,65	2,67	2,72	2,63
20-29	7,30	7,59	7,04	2,50	3,34	1,74	4,80	4,24	5,30
30-39	11,44	10,43	12,42	2,56	3,18	1,95	8,89	7,26	10,46
40-49	18,07	15,15	21,08	2,65	3,29	1,99	15,43	11,86	19,09
50-59	27,67	22,56	32,67	3,23	3,73	2,74	24,44	18,83	29,94
60-69	36,96	31,60	42,02	5,14	5,65	4,65	31,82	25,95	37,37
70+	43,99	39,77	47,77	7,89	8,45	7,38	36,10	31,32	40,39

Kaynak: Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002

Ülke nüfusu içerisindeki engelli vatandaşlarımızın oranının yanı sıra, toplam nüfus içerisinde yaşlı insanların sayısında da önemli bir artış meydana geleceği yine TÜİK projeksiyonlarında görülebilmektedir.

¹⁴⁰ www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=14

Tablo 11. Senaryolara göre seçilmiş yaş grupları nüfusları

Senaryo	Yaş grubu	2013	2023	2050	2075	
Senaryo 1 (Temel senaryo)	0-14	18 751 164	17 854 319	14 694 508	13 026 803	
	15-64	51 852 082	57 768 287	59 296 228	51 472 952	
	65 +	5 878 603	8 624 483	19 484 834	24 672 343	
			Oran - (%)			
	0-14	24,5	21,2	15,7	14,6	
	15-64	67,8	68,6	63,4	57,7	
	65 +	7,7	10,2	20,8	27,7	
	Senaryo 2	0-14	18 751 164	18 760 876	21 638 683	25 541 006
		15-64	51 852 082	57 768 287	63 186 077	69 131 341
65 +		5 878 603	8 624 483	19 484 834	24 672 343	
			Oran - (%)			
0-14		24,5	22,0	20,7	21,4	
15-64		67,8	67,8	60,6	57,9	
65 +		7,7	10,1	18,7	20,7	
Senaryo 3		0-14	18 751 164	19 206 006	25 840 785	35 863 794
		15-64	51 852 082	57 768 287	65 220 777	80 136 648
	65 +	5 878 603	8 624 483	19 484 834	24 672 343	
			Oran - (%)			
	0-14	24,5	22,4	23,4	25,5	
	15-64	67,8	67,5	59,0	57,0	
	65 +	7,7	10,1	17,6	17,5	

Kaynak: TÜİK, Nüfus Projeksiyonları, 2013-2075

2.2. Kapsamlı Bir Bakım Güvence Sisteminin Hayata Geçirilmesini Gerekli Kılan Koşullar

Günlük hayat içerisindeki zorunlu ihtiyaçlarını bağımsız olarak karşılayamayan ve başkalarının yardım ve bakımına muhtaç olan kişilerin nüfus içerisindeki oranı dikkate alındığında, ülkemizdeki sosyal hizmetler sisteminin, bakıma muhtaç

bireylere planlı ve programlı bir bakım hizmeti modeli sunmakta ve bakıma muhtaç kişilerin korunma ihtiyacını karşılayan ailelerinin desteklenmesinde yetersiz kaldığı görülmektedir.¹⁴¹ Ülke nüfusunda meydana gelmesi muhtemel demografik gelişmeler düşünüldüğünde ise bu sorunun orta ve uzun vadede çok daha ciddi boyutlara ulaşacağı aşikârdır.

Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planında (2011-2013) bu bağlamda kapsamlı bir bakım güvence sisteminin hayata geçirilmesini gerekli kılan belirli temel sorunlardan söz edilmektedir. Bunlar:

“- Evde bakım hizmetlerinin yetersizliği:

Ülkemizde sosyal hizmetler sisteminin genel olarak kurum bakımı olarak adlandırılan bir örgütlenme içerisinde bulunmasından dolayı evde bakım ve gündüzlü hizmetler yeterince gelişmemiştir. Bu nedenle bakıma muhtaç bireylerin fiziksel, sosyal, kültürel özellikleri, alışkanlıkları, istek ve beklentileri doğrultusunda, çağdaş bakım modelleri uygulamaya aktarılamamıştır. Ayrıca, mevcut sistemde evde bakım hizmeti tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bakıcı eğitimi hususlarını tam olarak içermemekte evde bakım uygulamalarının uluslararası normlar da dikkate alınarak yapılandırılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, mevcut durumda evde bakım hizmeti veren aile bireylerinin ihtiyaç duydukları zamanlarda bakım hizmetini süreli olarak alacakları bir mekanizmanın bulunmaması bu kişilerin günlük ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamalarında önemli bir engeldir.

- Kurumsal bakım hizmet sunumundaki eksiklikler:

Ülkemizde mevcut durumda ruh sağlığı bozulan bireylere yönelik olarak, tıbbi tedavi sonrasında rehabilitasyon ve bakımlarının sağlanması hususunda hizmet sunacak yatılı ve/veya gündüzlü resmi ve/veya özel yüksek güvenilirlikli merkezler ile sağlık kurumları bulunmamaktadır. Ayrıca bakım hizmetlerinin daha etkili, ihtiyaca cevap verir ve kaliteli bir şekilde sunulabilmesi için bakım hizmeti sunan özel bakım merkezlerinin niteliğinin artırılması ihtiyacı bulunmaktadır.

¹⁴¹ Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013), s. 5

- Bakım hizmetleri konusundaki eğitim eksikliği:

Ülkemizde bazı sınırlı sayıda kurumların verdiği sertifika programları dışında bakım hizmetlerini sunan bakım personeline yönelik mesleki eğitim ve psikolojik destek hususları bugüne kadar düzenlenmemiştir. Bu durum bakım hizmetlerinin niteliğini, etkinliğini, verimliliğini ve sürekliliğini engellemektedir. Bugüne kadar bu hizmetleri verecek personel, standart bir mesleki eğitim programı almadan istihdam edildiği için bakım hizmetleri alanının nitel ve nicel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmıştır. Bunun yanı sıra, ağır özürsü bulunan ailelere bakım hizmetleri konusunda sunulan, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetlerini içeren eğitim ve bilinçlendirme hizmetleri yetersiz kalmaktadır.

- Bakım ve rehabilite edici destek teknolojilerinin yetersizliği:

Özürsü için destek teknolojileri; özürsü bireyin bağımsız olarak yaşamasına izin veren, işlerinin daha kolay, daha az enerji ve zaman harcanarak yapılmasını sağlayan teknolojilerdir. Bugün ülkemizde özürsü bireyler için teknoloji üretimi ve kullanımı istenilen düzeyde değildir. Bu nedenle, her özür grubuna ve yaşa göre kullanıcının yetenek ve kapasitesini en üst düzeye çıkaracak; güvenli, emniyetli, rahat ve etkin kullanılacak şekilde destek teknolojilerinin geliştirilmesi ve üretilmesi, bu alanda yurt dışında yaşanan gelişmelerin takip edilmesi ve ülkemiz şartlarına uyarlanarak yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

- Tüm nüfusu kapsayan bir bakım güvence sisteminin bulunmaması:

Mevcut durumda bakım hizmetlerinin önemli bir kısmını oluşturan evde bakım hizmetinden sadece ekonomik yoksunluk içindeki ağır özürsü, karşılıksız olarak yararlanabilmektedir. Ancak, bakıma muhtaçlık durumu ekonomik yoksunluk içinde bulunan ya da bulunmayan her bireyin karşılaşılabileceği bir risktir. Söz konusu riske karşı her bireyin güvence altına alınması ve bakıma muhtaçlığın sosyal sigorta sistemi içinde değerlendirilerek, bireylere bakıma muhtaçlık durumunda güvence sağlama karşılığında, prim toplama esasına dayandırılması ihtiyacı bulunmaktadır. Bu şekilde oluşturulacak bir bakım güvence modeli ile tüm nüfusun bakıma

*muhtaçlık konusunda kapsama alınması sağlanmış olacak ve toplanacak primlerle bakım hizmetlerinin sürdürülebilirliği sağlanacaktır.*¹⁴²

Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planında (2011-2013) ifade edilen bu hususlardan anlaşılacağı üzere, kapsamlı bir bakım güvence sisteminin hayata geçirilmesi zaruri bir hal almış bulunmaktadır.

2.3. Bakım Hizmetleri Konusunda Ülkemizdeki Mevcut Durum

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (Mülga SHÇEK) 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile Mayıs 1983 tarihinden itibaren engelli ve yaşlı bireylerin kurum bakımından sorumlu kılınmıştır.

Tablo 12. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı rehabilitasyon merkezlerinin ve bakılan kişilerin sayısı

Yıl	Merkez Sayısı	Kapasite	Bakılan Kişi Sayısı
2006	66	3.027	4.654
2007	64	3.434	4.092
2008	72	4.098	4.272
2009	72	4.758	4.569
2010	79	5.468	4.905
2011	91	5.833	5.162
2012	104	6.055	5.586
2013	126	6.147	5.683

Kaynak: (EYHGM Temmuz 2013)

“07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Kanunu ile 30 Temmuz 2006 tarihli ve 26244 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakıma Muhtaç Engellilere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği ve Bakıma Muhtaç Engellilere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliğine göre; engellilere yönelik kurum bakım hizmetlerini Kamudan ruhsat alan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının da verebilmesi öngörülmüştür. Özel

¹⁴² Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013), S. 5

bakım merkezlerinden bakım hizmeti alan engelliler için özel bakım merkezine, söz konusu hizmetin karşılığı olarak her ay net iki aylık asgari ücret ile KDV toplamı tutarında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca ödeme yapılmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Kanunu ile evde bakım hizmetlerinin verilmesi imkânı sağlanmıştır. Buna göre, bakıma muhtaç engelli bireyler için nitelikli ve sistemli bakım hizmetlerinin verilmesine yönelik düzenlemeler getirmekte ve öncelik, kurum bakımından çok kişinin sosyal ve fiziksel çevresinden ayrılmaksızın bakımının sağlandığı, evde bakım modeline yer verilmektedir. Evde bakım uygulamasına ilişkin olarak 30 Temmuz 2006 tarihli ve 26244 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Bakıma Muhtaç Engellilerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik” hükümlerine göre; 2012 yılına gelindiğinde ailesi yanında bakılan engelliler için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından aileye her ay bir aylık net asgari ücret tutarında ödeme yapılmaktadır.

Uygulamada mevzuat gereği başkasının bakımına muhtaç durumdaki engelli kişilere resmî veya özel bakım merkezlerinde ya da ikametgâhlarında bakım hizmeti verilmesi konusunda kişinin gelir durumu dikkate alınmaktadır. Kanunun bu konudaki hükmü gereğince, engellinin ikamet ettiği hanede kişi başına gelir düzeyinin aylık net asgarî ücret tutarının 2/3’ünden daha az olması koşulu aranmaktadır. Evde bakım aylığı, engelliye bakmakla yükümlü olan ve bilfiil doğrudan engellinin bakımını yapan kişiye verilmektedir.

Ancak, Devlet 2828 sayılı Kanunun getirdiği imkândan yararlanarak sosyal devlet anlayışı gereği kendisinin bakması gereken engelli vatandaşını, bakıcı personele çok daha düşük bir maliyetle 24 saat esasına göre baktırmaktadır. İşveren durumundaki Devlet (ASPB), evde bakım hizmetlerini yürüten bakıcı personelin yürüttüğü hizmetin bedelini ödemekte fakat sosyal güvenlik primini ödememektedir.

2007 yılında evde bakım hizmetinden 28.583 kişi yararlanırken kurumda bakım hizmetinden yararlanan kişi sayısı 351’dir. 2010 yılında ise evde bakım hizmetinden yararlanan kişi sayısı 284.595 iken kurumda bakım hizmetinden yararlanan kişi

sayısı 4.331 kişiye ulaşmıştır. 2011 yılında toplam 352.859 kişiye evde bakım hizmeti verilmiş ve bunun karşılığında 2.214.804 TL ödeme yapılmıştır. Bakım hizmetlerinden yararlanan kişi sayısı yıllar itibari ile giderek artış göstermekte olup, bu durum bakım hizmetlerinin finansmanında sürdürülebilir mali kaynak oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır.”¹⁴³

Tablo 13. Engelli evde bakım hizmetinden yararlanan kişi sayısı ve harcama tutarı

Yıl	Kişi sayısı	Harcama Tutarı (Bin TL)
2006	8	3
2007	28.583	35.387
2008	113.000	417.603
2009	210.320	869.362
2010	284.595	1.580.803
2011	352.859	2.214.804
2012	400.347	2.898.944
2013	422.898	1.961.849

Kaynak: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı EYHGM (Temmuz 2013)

Tablo 14. Özel bakım ve rehabilitasyon merkezleri, kapasiteleri ve bakılan kişi sayısı

Yıl	Merkez Sayısı	Kapasite	Bakılan Kişi Sayısı
2007	10	915	351
2008	20	2.003	768
2009	44	3.744	2.144
2010	77	7.065	4.331
2011	104	9.457	6.872
2012	148	12.869	9.565

Kaynak: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı EYHGM (Temmuz 2013)

¹⁴³ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, sayfa 7-9

Bakım hizmetlerini sağlamakla yükümlü kurumun faaliyetlerine ilişkin olarak yukarıda ifade edilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere ülkemizde bakıma muhtaç engelli kişilere resmi veya özel bakım merkezlerinde veya ikametgâhlarında bakım hizmeti verilmektedir.

Ancak, hâlihazırda bakıma muhtaç kişilere yönelik evde bakım uygulamasının bakım hizmetini sağlayan kişiye bir nevi sosyal yardım ödenmesi şeklinde yürütüldüğü görülmektedir. Öte yandan evde bakım uygulaması sonucunda oluşan masrafların sosyal güvenlik sisteminin primli kısmına dâhil olmayıp, genel bütçeden karşılıksız olarak karşılanmak zorunda olması, evde bakım hizmetinden sadece ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan kişilerin faydalanabilmesine yol açmaktadır.¹⁴⁴

2.4. Ülkemizde Uygulanabilecek Olan Bakım Sigortası Modelleri

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermekte olan Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planının genel koordinasyonu ile izlemesinden sorumlu kılınmış bulunmaktadır.¹⁴⁵ Eylem planının hayata geçirilmesine yönelik olarak Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu” çerçevesinde ödeme gücü olmayanların kapsam dışında tutulduğu bir primli model, yine primli olmakla birlikte ödeme gücü olmayanların sigorta kapsamına dâhil edildiği bir model ve karma bir model olmak üzere üç farklı bakım sigortası modeli önerilmiştir.

Önerilen modellerin tamamında da,

- *Bakım sigortasına çalışanlar, emekli aylığı alanlar, malullük ve ölüm aylığı alanlar ile sürekli iş göremezlik geliri alanlardan en düşük emekli aylığının üzerinde aylık alanların prim ödeyecekleri,*
- *Sigortalının, bakmakla yükümlü olduğu kişilerin bakıma muhtaç olması durumunda sigortalının prim ödemeye devam edeceği, ancak sigortalının kendisinin bakıma muhtaç olması durumunda ise prim ödeme yükümlülüğünün ortadan kalkacağı,*

¹⁴⁴ Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013), s. 4

¹⁴⁵ Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013), s. 6

- Prime esas kazanç ile aylık ve gelir artışları için yıllık % 4 artış oranının uygulanacağı,
- Bakım sigortası fonunun yıllık % 4 getiri oranı ile değerlendirileceği,
- Bakım sigortası fonunun gelirlerinin giderlerini karşılayamaması durumunda yıllık % 4 faiz oranı ile borçlanma yapılacağı,
- Bakım sigortası kapsamında bakıma muhtaç kişilere, üç bakım seviyesine göre kurumsal bakım hizmeti ve evde bakım hizmeti verileceği,
- Evde bakım hizmetini yakınından almak isteyen bakıma muhtaç kişilere;
 - I. seviye için asgari ücretin yarısı kadar
 - II. seviye için asgari ücret kadar
 - III. seviye için asgari ücretin bir buçuk katı kadar ödeme yapılacağı,
- Evde bakım hizmetini profesyonel bakıcıdan almak isteyen bakıma muhtaç kişilere;
 - I. seviye için asgari ücret kadar
 - II. seviye için asgari ücretin bir buçuk katı kadar
 - III. seviye için asgari ücretin iki katı kadar ödeme yapılacağı,
- Kurumda yarı zamanlı bakım hizmeti almak isteyen bakıma muhtaç kişilere;
 - I. seviye için asgari ücret kadar
 - II. seviye için asgari ücretin bir buçuk katı kadar
 - III. seviye için asgari ücretin iki katı kadar ödeme yapılacağı,
- Kurumda tam zamanlı bakım hizmeti almak isteyen bakıma muhtaç kişilere;
 - I. seviye için asgari ücretin iki katı kadar
 - II. seviye için asgari ücretin iki buçuk katı kadar
 - III. seviye için asgari ücretin üç katı kadar ödeme yapılacağı¹⁴⁶,

şeklinde birtakım ortak varsayımlar esas alınmıştır.

Tablo 15. Bakım seviyelerine göre tutarlar

	I. Seviye	II. Seviye	III. Seviye
Evde Bakım (Yakını Tarafından)	0,5 X AÜ	1XAÜ	1,5 X AÜ
Evde Bakım (Bakıcı Tarafından)	1XAÜ	1,5 X AÜ	2 X AÜ
Kurumda Yarı Zamanlı	1XAÜ	1,5 X AÜ	2 X AÜ
Kurumda Tam Zamanlı	2 X AÜ	2,5 X AÜ	3 X AÜ

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

¹⁴⁶ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, sayfa 11

Tablo 16. Bakım hizmetlerinden bakım seviyelerine göre yararlanma yüzdeleri

%	I. Seviye	II. Seviye	III. Seviye	Toplam
Evde Bakım	38,9	21,8	6,4	67,1
Kurumsal Bakım	12,9	13,5	6,5	32,9
Toplam	51,8	35,3	12,9	100

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

2.4.1. Ödeme gücü olmayanların kapsam dışında tutulduğu primli model önerisi

Bu model önerisinde sosyal güvenlik kapsamında olan kişilerin bakım sigortalısı olarak kabul edileceği, sosyal güvenlik kapsamında olmayan kişilerin ise sosyal yardımlardan yararlanacağı varsayılmıştır.

Tablo 17. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon

	2013	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2075
Erkek	360.875	438.513	569.789	715.759	867.854	911.311	984.569	1.023.010
Kadın	414.168	503.728	668.144	864.037	1.062.124	1.145.684	1.240.598	1.286.579
Toplam	775.043	942.241	1.237.933	1.579.796	1.929.977	2.056.995	2.225.167	2.309.590

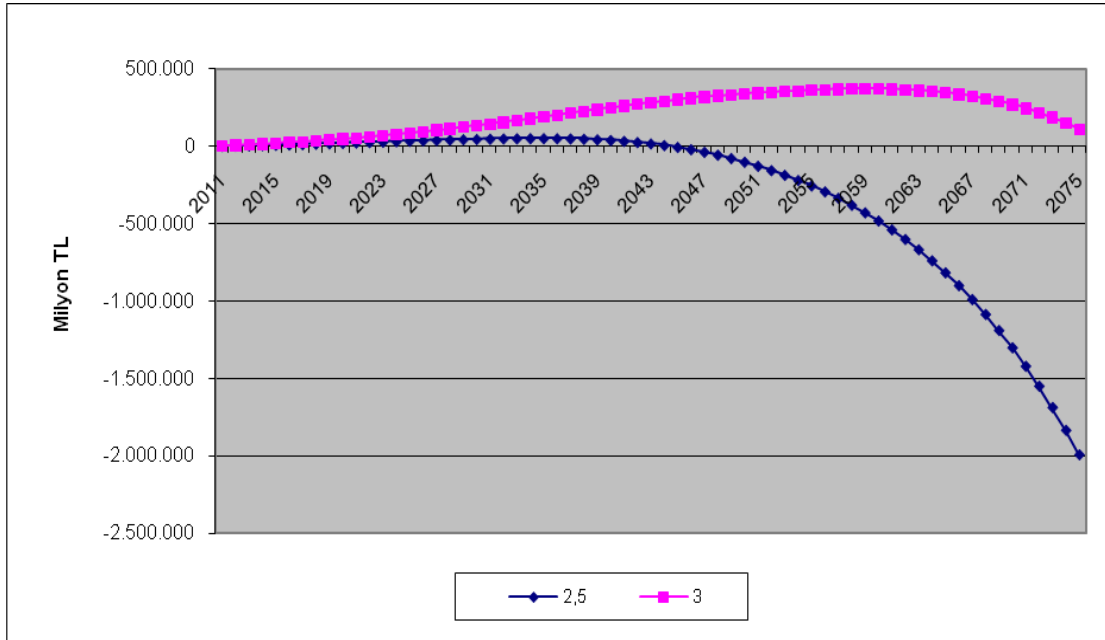
Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

Tablo 18. Bakıma muhtaç kişilere harcanan tutarlara ilişkin projeksiyon

Milyon TL	2013	2020	2030	2039	2040	2050	2060	2070	2075
Erkek									
Evde bakım	1.712	2.961	5.696	9.933	10.591	19.009	29.548	47.254	59.736
Kurumsal bakım	1.591	3.162	6.208	11.127	11.883	21.622	34.524	55.337	69.822
Kadın									
Evde bakım	1.965	3.402	6.679	11.972	12.786	23.265	37.147	59.541	75.126
Kurumsal bakım	1.826	3.162	6.208	11.127	11.883	21.622	34.524	55.337	69.822
Toplam	7.095	12.687	24.790	44.158	47.143	85.518	135.742	217.470	274.505

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

Şekil 1. Bakım sigortası fonu grafiği

Taslak rapor kapsamında gerçekleştirilen projeksiyon çalışmasında, fonun kuruluş tarihinden itibaren kişilerden % 2,5 oranında prim alınması durumunda 2045 yılında fonun gelirlerinin giderleri karşılamayacağı öngörüldüğü, aynı şekilde fonun kuruluş tarihinden itibaren % 3 oranında prim alınması durumunda ise fon büyüklüğünün 2060 yılına kadar artış trendi göstereceği, 2060–2075 yılları arasında ise fon büyüklüğünün giderek azalacağını tahmin edildiği belirtilmektedir.¹⁴⁷

2.4.2. Ödeme gücü olmayanların sigorta kapsamına dâhil edildiği primli model önerisi

Bu model önerisinde tüm Türkiye nüfusunun bakım sigortalısı olarak kabul edileceği, ödeme gücü olmayanlar adına ise devletin asgari ücret üzerinden prim yatıracağı varsayılmıştır.

¹⁴⁷ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, sayfa 13

Tablo 19. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon

	2013	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2075
Erkek	433.209	526.410	683.999	859.228	1.041.809	1.093.977	1.181.919	1.228.066
Kadın	497.185	604.697	802.069	1.037.227	1.275.019	1.375.329	1.489.267	1.544.466
Toplam	930.395	1.131.107	1.486.068	1.896.455	2.316.828	2.469.306	2.671.187	2.772.531

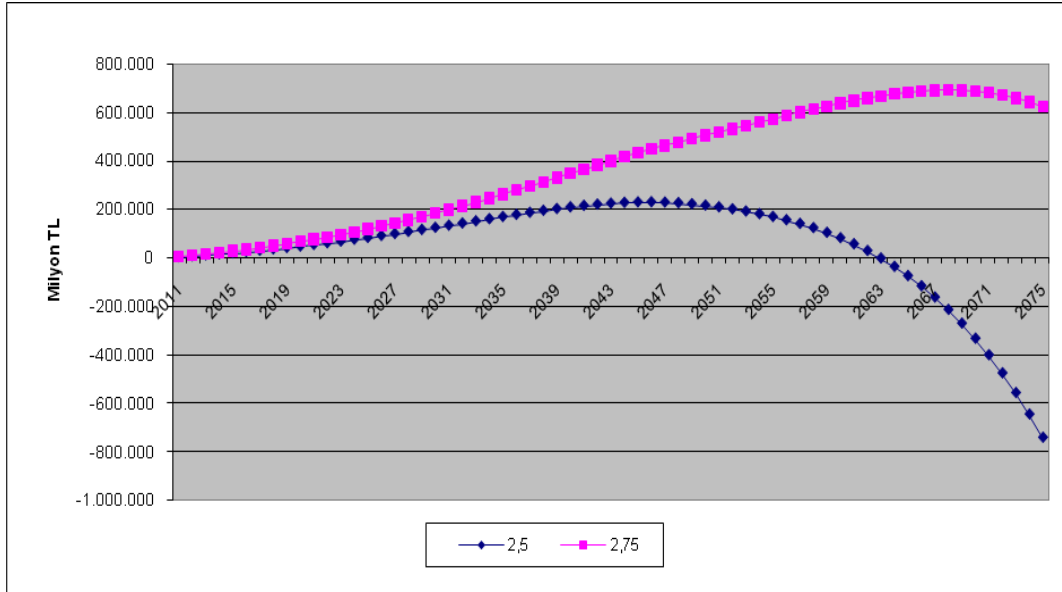
Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

Tablo 20. Bakıma muhtaç kişilere harcanacak tutarlara ilişkin projeksiyon

Milyon TL	2013	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2075
Erkek								
Evde bakım	2.056	3.555	6.838	12.714	22.820	35.470	56.725	71.710
Kurumsal bakım	1.910	3.304	6.355	11.817	21.208	32.966	52.720	66.646
Kadın								
Evde bakım	2.359	4.084	8.018	15.348	27.928	44.592	71.476	90.185
Kurumsal bakım	2.192	3.795	7.452	14.265	25.956	41.444	66.429	83.817
Toplam	8.517	14.738	28.662	54.144	97.912	154.472	247.351	312.357

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

Şekil 2. Bakım sigortası fonu grafiği

Taslak rapor kapsamında gerçekleştirilen projeksiyon çalışmasında fonun kuruluş tarihinden itibaren kişilerden % 2,5 oranında prim alınması durumunda 2063 yılında gelirlerin giderleri karşılamayacağı öngörülmektedir. Aynı şekilde fonun kuruluş tarihinden itibaren % 2,75 oranında prim alınması durumunda ise fon büyüklüğünün

2069 yılına kadar artış trendi göstereceği, 2069–2075 yılları arasında ise fon büyüklüğünün giderek azalacağı tahmin edilmektedir.¹⁴⁸

2.4.3. Karma model önerisi

Bu model önerisinde Türkiye nüfusunun bakım sigortalısı olarak kabul edileceği, bakıma muhtaç kişilere yapılacak harcamaların yarısının primlerle, diğer yarısının ise vergiler yolu ile finanse edileceği varsayılmıştır.

Tablo 21. Yıllar itibarıyla bakıma muhtaç kişi sayılarına ilişkin projeksiyon

	2013	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2075
Erkek	433.209	526.410	683.999	859.228	1.041.809	1.093.977	1.181.919	1.228.066
Kadın	497.185	604.697	802.069	1.037.227	1.275.019	1.375.329	1.489.267	1.544.466
Toplam	930.395	1.131.107	1.486.068	1.896.455	2.316.828	2.469.306	2.671.187	2.772.531

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

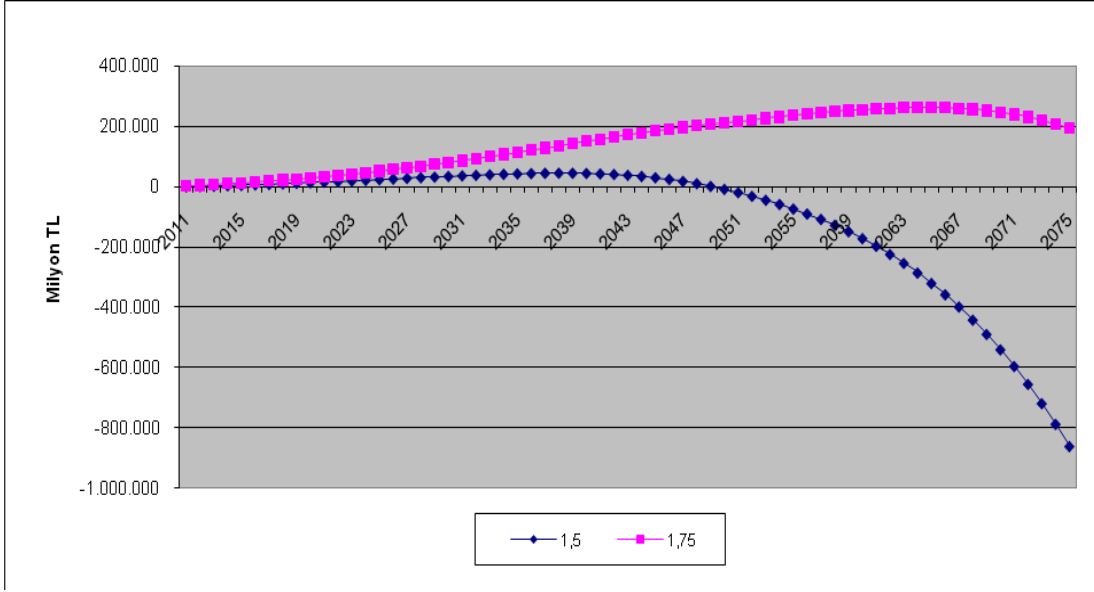
Tablo 22. Bakıma muhtaç kişilere harcanan tutarlara ilişkin projeksiyon

Milyon TL		2013	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2075
Prime Ayrılmış Maliyet	Erkek								
	Evde Bakım	1.028	1.778	3.419	6.357	11.410	17.735	28.363	35.855
	Kurumsal Bakım	955	1.652	3.177	5.908	10.604	16.483	26.360	33.323
	Kadın								
	Evde Bakım	1.180	2.042	4.009	7.674	13.964	22.296	35.738	45.092
	Kurumsal Bakım	1.096	1.898	3.726	7.132	12.978	20.722	33.215	41.908
	Toplam	4.259	7.369	14.331	27.072	48.956	77.236	123.675	156.179
Vergiye Ayrılmış Maliyet	Erkek								
	Evde Bakım	1.028	1.778	3.419	6.357	11.410	17.735	28.363	35.855
	Kurumsal Bakım	955	1.652	3.177	5.908	10.604	16.483	26.360	33.323
	Kadın								
	Evde Bakım	1.180	2.042	4.009	7.674	13.964	22.296	35.738	45.092
	Kurumsal Bakım	1.096	1.898	3.726	7.132	12.978	20.722	33.215	41.908
	Toplam	4.259	7.369	14.331	27.072	48.956	77.236	123.675	156.179
Genel Toplam		8.517	14.738	28.662	54.144	97.912	154.472	247.351	312.357

Kaynak: Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

¹⁴⁸ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, sayfa 14

Şekil 3. Bakım sigortası fonu projeksiyonu

Taslak rapor kapsamında gerçekleştirilen projeksiyon çalışmasında fonun kuruluş tarihinden itibaren % 1,5 oranında prim alınması durumunda 2050 yılında gelirlerin giderleri karşılayamayacağı öngörülmektedir. Aynı şekilde fonun kuruluş tarihinden itibaren % 1,75 oranında prim alınması durumunda ise fon büyüklüğünün 2066 yılına kadar artış trendi göstereceği, 2066–2075 yılları arasında ise fon büyüklüğünün giderek azalacağı tahmin edilmektedir.¹⁴⁹

2.5. Ülkemizde Uygulanabilecek Olan Bakım Sigortası Modellerinin Finansmanına, Aktüeryal Hesaplarına, Sistemin Sürdürülebilirliğine ve Genel İşleyişine Yönelik Öneriler

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu” çerçevesinde olası bakım sigortası modellerine yönelik olarak,

- bakıma muhtaçlık riskinin doğrudan devlet tarafından karşılanmasının yanında, kişilerin isteğe bağlı olarak özel sigorta şirketlerinden hizmet almasının teşvik edilebileceği,

¹⁴⁹ Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu, sayfa 16

- çalışan, işveren ve kamunun ortak sorumluluk ve yükümlülüğünde prim ödenmesi yöntemiyle bir sigorta sistemi oluşturulabileceği,
- vakıflardan, şans ve talih oyunlarından kaynak sağlanabileceği gibi, hâlihazırda ödenmekte olan primlerin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından oluşturulacak bir fon tarafından karşılanabileceği,
- Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde bir sosyal bakım sigortasının oluşturulması ve sigortanın mevcut sosyal güvenlik primleri dâhilinde finanse edilmesi gerektiği,
- prim ödeyebilecek ekonomik güce sahip olmayan bakıma muhtaç vatandaşlara Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan sosyal yardım ve hizmetlerin sürdürülmesi gerektiği,
- çalışanlardan maktu olarak kişi başına sigorta primi kesilebileceği,
- çalışanlardan gelirinin % oranına göre sigorta primi kesilebileceği,
- bakım güvence sisteminin prim toplama, denetim, organizasyon ve rehberlik hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yürütülmesi ve bu alana özel sigorta sisteminin de dâhil edilmesi gerektiği,
- hâlihazırda var olan hakların, sosyal yardımların ve desteklerin, bakım sigortasından sonra tekrar gözden geçirilmesi, bir bütün içinde yeniden ele alınması gerektiği,
- sisteme ilişkin projeksiyonların üretilmesinde kullanılan varsayımların güvenilirlik ve güncellik bakımından gözden geçirilmesi gerektiği,
- sistemin finansmanına vergi gelirleri kullanılarak yapılacak desteğin sürekliliğinin sağlanması gerektiği,
- hâlihazırda %4 oranındaki işsizlik sigortası priminin %2'lik bölümü ile bakım sigortası fonuna destek sağlanması gerektiği,
- denetim mekanizmalarının oluşturulması ve akreditasyon sisteminin kurulması gerektiği,
- var olan diğer fonlardan destek alınacak mekanizmaların araştırılması gerektiği,
- yurtdışında bakım hizmeti almak isteyenlerin sisteme katılmasına imkân sağlayacak uygun mevzuatın oluşturulması gerektiği,
- toplumun bakım sigortası konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği,

- bakım güvence sisteminin oluşturulmasında ve bakım hizmet türlerinin belirlenmesinde Türk toplumunun yapısına ve sosyo-kültürel düzeyine yönelik ön araştırmaların daha kapsamlı yapılması ve sonuçların ortaya konması gerektiği,
- bakım yardımına ihtiyaç duyanların tamamının bakım sigortası sistemine dâhil edilmesi gerektiği,
- engelliliğin ve bakıma muhtaçlığın önlenmesi için koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması, izleme-değerlendirme sisteminin oluşturulması gerektiği,
- bakım hizmetinde sağlanacak ayni ve nakdi yardımlarda mükerrerliğin önlenmesi bakımından envanterin geliştirilmesi; kamu dışında alınan yardımların da kayıt altına alınması ve standardizasyonunun sağlanması gerektiği,
- sosyal yardımlar bakımından çok başlılık ve uygulama farklılıklarının ortadan kaldırılması ve tek bir merkezden hizmet sağlanması gerektiği,

ifade edilmektedir.

SONUÇ

Refah düzeyinin artması, yaşam koşullarının iyileşmesi ve tıbbi olanakların gelişmesi sonucunda ülkemizdeki yaşam süresi de buna bağlı olarak uzamakta ve yaşlı nüfusun sayısı giderek artmaktadır. Yaşlılık nedeniyle bakıma muhtaç hale gelen kişilerin yanında, hastalık ve engellilik durumlarından dolayı bakıma muhtaç olan kişiler de düşünüldüğünde bakıma muhtaçlık, Türkiye'nin çözüm bekleyen önemli sosyal sorunları arasında bulunmaktadır.

Ülkemizdeki mevcut sistemde tüm nüfusun bakıma muhtaçlık riskine karşı güvence altında bulunmaması ve bakıma muhtaç kişilere yönelik hizmet ve yardımların tek elden ve eşit biçimde sağlanamaması, tüm nüfusu kapsayacak bir sosyal bakım sigortasının hayata geçirilmesini gerekli kılmaktadır.

Almanya Federal Cumhuriyetinde 1995 yılından bu yana uygulanmakta olmasının yanında, duyulan ihtiyaçlar neticesinde kapsamlı bir de reform çalışmasına tabi tutulmuş olan sosyal bakım sigortası modeli, uygulamada edinilen yaklaşık 20 yıllık deneyim ve bilgi birikimiyle ülkemizde hayata geçirilmesi zaruri hale gelen bakım sigortası çalışmalarına önemli ölçüde ışık tutacak ve yol gösterecek niteliktedir.

Bakım hizmetlerinde görevlendirilecek personelin gerekli mesleki yeterliliklere sahip olmasını sağlayabilmek amacıyla, mesleki eğitim altyapısının oluşturulmasına da ihtiyaç duyulacağı ve Federal Almanya'nın mesleki eğitim sistem ve uygulamaları alanında dünyada örnek alınan ülkeler arasında bulunduğu düşünüldüğünde, ülkemizde bir sosyal bakım sigortası oluşturulmasına yönelik olarak yürütülen çalışmalara meselenin mesleki eğitim kısmının da dâhil edilmesi ve bu çerçevede AFC'deki sistemin incelenmesi uygun olacaktır.

Kişilerin maddi olanaklarından bağımsız olarak tüm ülke nüfusunu kapsayan, kendi içerisinde derecelendirilmiş yeknesak bir bakıma muhtaçlık hali tanımını esas alan, bakıma muhtaç kişilerin ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda evde bakım ve kurumsal bakım şeklinde hizmet verilebilecek olan, bakım hizmetlerini sağlayan profesyonel

bakım uzmanlarına yönelik mesleki yeterlilik ve standartları belirlenmiş olan ve bakıma muhtaç kişilerin bakımını üstlenen veya bakımına yardımcı olan aile fertlerinin haklarını gözetmek suretiyle geleneksel aile yapımızın işlevselliğini de teşvik eden bir sosyal bakım sigortasının hayata geçirilmesi, ülkemizi muasır medeniyet seviyesine büyük bir adım daha yaklaştıracaktır.

KAYNAKÇA:

1) Alman Sosyal Güvelik Kanununun 11. Kitabı

(http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/sgb_11/gesamt.pdf)

2) Federal Sağlık Bakanlığı

(<http://www.bmg.bund.de/pflege/pflegeversicherung.html>)

3) Federal Sağlık Bakanlığı, Evde bakım hizmetleri el kitabı

(https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/PzH_A5_screen_Juni2013.pdf)

4) Federal Sağlık Bakanlığı, bakım sigortası el kitabı

(https://www.bundesgesundheitsministerium.de/fileadmin/dateien/Publikationen/Pflege/Broschueren/RatgeberPflege_A5_screen_Juni2013.pdf)

5) Federal Siyasi Eğitim Merkezi

(<http://www.bpb.de/politik/innenpolitik/gesundheitspolitik/72794/die-pflegeversicherung>)

6) Bakım Sigortasının Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Kanun

(http://www.bgbl.de/Xaver/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI&bk=Bundesanzeiger_BGBI&start=//*%5B@attr_id=%27bgb112s2246.pdf%27%5D#_Bundesanzeiger_BGBI_%2F%2F*%5B%40attr_id%3D'bgb112s2246.pdf%5D_1380012321689)

7) Federal İçişleri Bakanlığı, Demografik Gelişim Raporu, 2012

(http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2012/demografiebericht.pdf?__blob=publicationFile)

8) Federal İstatistik Kurumu, Bakım sigortası istatistikleri 2011

(https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/Gesundheit/Pflege/PflegeDeutschlandergebnisse5224001119004.pdf?__blob=publicationFile)

8) 2022 Sayılı Kanun

(<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2022.pdf>)

9) 5510 Sayılı Kanun

(<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.5510&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch>)

10) 3413 Sayılı Kanun

(<http://www.csqb.gov.tr/csqbPortal/ShowProperty/WLP%20Repository/per/mevzuat/kanunlar/kanun11>)

11) Sosyal Güvenlik Sisteminde Bakım Güvence Modeli ve Bakım Sigortası Oluşturulması Çalışmaları Taslak Raporu

(www.eyh.gov.tr/upload/Node/7936/files/blob.doc)

12) Bakım Hizmetleri Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2013)

(<http://www.eyh.gov.tr/tr/8118/Bakim-Hizmetleri-Plani>)